

DOMOVINA

Izhaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrto leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Slovenski praznik.

Slovenskemu narodu je malokdaj sijalo blagodejno solnce, ki bi vzbujalo in vzgajalo duševne v narodu speče moči v mil in krepek razvoj in cvet.

Drugi narodi so bili dokaj srečnejši. Budili so jih narodni knezi, budilo jih narodno zavedno plemstvo, tedaj nekdanj skoraj edina uplivna slojeva, ko še ni bila razvita, kakor v novi dobi, svet prerojevalna obrt, in vsled novih železniških zvez, tako živahna trgovina.

In ko je naposled napočila zora narodnega vstajenja in prerojenja, ni imelo Slovenstvo nikjer podpore in zaslombe, niti pri knezih, niti pri plemstvu, katero nam je že v stari dobi odvzela trpka usoda, in kar nam jih ni vzela, to nam jih je potujčila. In ravno domači potujčeni slojevi, so nam zadajali največjih ovir, našemu prerojenju, črnili in grdili nas pred vsem velikim svetom. In ko smo v kljub vsemu nasprotovanju v naše meso nam vcepljenega tujstva in renegatstva vstali vendar iz svoje moči, so nas zatajevali naši neprijatelji, da ne bi prišla naša beseda in naša vrednost pred svet.

Nemško neprijazno nam častnikarstvo, nas je slikalo vsemu svetu v luči, ktera nas ni mogla prikupiti nikjer.

Car nam je bil daleč, a blizu sovražniki naši, hoteč nas vstran potisniti od cesarske bližine.

Vendar tudi tega silovitega zmaja smo premagali, in stopili smo na dan pred svet.

Znamenito je pač za Slovence, da nam je naša pesem najprej dogladila pot do inonarodnega priznanja; pripravila nam pot tudi do cesarske hiše.

Spomnimo se velikega človekoljuba, nadvojvoda Ivana, kteremu so se že v začetku našega narodnega prerojenja toli priljubile narodne pesmi, da se je, kakor smo nedavno čitali, po

svojem tajniku, obrnil do Stanka Vraza, naj pošlje nadvojvodu slovenskih narodnih pesmi.

O prihodu cesarjevem med naš rod, se je tudi zaslila narodna pesem, a to se je zgodilo preveč mimogrede, da bi obrodilo trajni utis.

In če smo od nekdanj bili Slovenci ponosni na svojo pesem, tem ponosnejši smo lahko sedaj, vspricho najnovejših dogodeb.

Pravijo, da ima nesreča tudi srečno stran. Težka vera, lahka nejevera. Vendar svet ima svoja pota in svoja čuda.

Z grozo se spominjamo lanske Velikonoči; silni potres, polom, groza, trepet in strah, kakor mora navdajati človeštvo samo, kadar se mu majajo celo tla, mirna, trdna in zvesta od zibe do groba, na ktere je postavil poslopje svojega življenja. Nesreča nas je seznanila s svetom. Tedaj se je začelo za nas zanimati človekoljubno inonarodništvo, in čudom se je začudilo, da nas je našlo drugačne, nego so nas razupili v jeznih urah neprijatelji naši.

Nesreča brati in spravlja ljudi, pravi pregovor, in blagor človeštvu, dokler je ta beseda zlata resnica, blagor nam, ki smo se o nji pričali na sebi.

V veliki nesreči so se nas spomnili z izdatno pomočjo, razni slojevi sodržavljanski, med njimi v prvi vrsti človekoljubni Dunaj, ki nas je obdaril z zlatimi darovi zlatega svojega srca. Kaj pač primernejše, nego vrniti srčni dar s srčnim darom.

V zahvalo smo poslali Dunaju svojo pesem. Ne iz preširnosti, ne iz političnih teženj, ne, iz hvaležnosti smo poslali svoje pevce, da neso srčni dar, našo pesem v dar zlatemu srcu, da jo tudi neso pred zlati prestol svitelega cesarja.

Če pa nas je spoznala ob tej priliki daljna tujina po naši resničnosti, po našem pravem bivstvu, po naših vrlinah, po glavi in po srcu, tedaj pa tudi z zadovoljstvom gledamo na ta

dogodek, da je izginila v tujini o nas črna slika, ktero so slikali neprijateljski nam slojevi v srdu in jezi iz političnih ali drugih teženj.

Poročila, ki so nam došla, in po lastnem utisu, katerega smo dobili o slovenski pesmi, peti od slovenskih pevk in pevcev na strokovnjaških in razvajenih pesmoljubnih dunajskih prostorih, so za nas toli častna in znamenita, da so nam zbudila v srcu najslajši odmev.

Okoli dvesto pevk in pevcev; pevke v raznobojni bujni narodni noši, ki se je na črnem ozadju črnih salonskih oblek naših pevcev do brodežno odsevala, je zapelo po navdušenem in vznesenem progovoru našega dičnega pesnika Stritarja, cesarsko pesem; za njo pesem slavnega skladatelja Jakoba Petelina (Gallus); narodne pesmi, med njimi: „Je pa davi slanica pala“, za tim Nedvedov: „Nazaj v planinski raj!“, in Försterjevo „Ljubico“, s sijajnim vspehom.

V pevskih stvarih razvajeni Dunaj, se je čudil divoti naše pesmi, posebno tudi narodne pesmi, čudil se našim pevkam in pevcem, čudil se, da je sploh mogoče, v tako od Dunaja oddaljenem ter neprevelikem mestu navdušiti toliko pevskega zanimanja in vstrajnosti, čudil se je naši ljubezni do lepe pesmi, ki je zbrala toliko prostovoljnih pevk in pevcev v velikanski zbor, pevk in pevcev, ki so se po svoji vstrajnosti in marljivosti — tako rekoč — kot samouki popeli do toli umetnostnega in dovršenega pevanja, kakor ga sam razvajeni Dunaj le redkokdaj more doživeti. Če so pisali listi, sicer nam neprijazni in nasprotniški, z velikim priznanjem in spoštovanjem do našega pevanja, če so le-ti dunajski glasovi obžalovali, da je bilo potreba grozovite nesreče potresa, da je Dunaj seznanila s slovensko pesmijo in slovenskimi pevci, tedaj pač s ponosom lahko gremo na te izjave nepristranskega uma in razsodstva, s ponosom lahko zremo na svojo pesem, s ponosom smo si

LISTEK.

Črnogorska osveta.

Prestavil A. P. O.

(Dalje.)

Na te besede plane nekoliko ljudi izza vogla, kjer so do sedaj prežali na Janko in ga hočejo na tla spraviti; ali Janko — pravi Črnogorec — že kakor strela zgrabi za samokresa v pasu ter ustrela na svoje sovražnike. Dva se naenkrat zgrudita, a ostali oplašeni, da so tako dočakani, bežijo malo nazaj. Ivan hitro zgrabi svoj veliki nož, in komaj se pripravi na nov naval, ko že zagrmí prejšnji glas:

Naprej! — „Na tla s tem gjaurskim psom!“ — Na to se zopet Jankovi sovražniki ohrabrijó ter složno planejo nanj.

Zdaj nastane grozno upitje in žvenketanje orožja.

Janko se je prav junaško branil, ker se je gotovo na vsak njegov udarec zvalil koji turčin na tla, a tudi Janko je bil na levi rami ranjen; ali on ne mara za to, temveč porabi ugodni čas,

vzame handžar v zobe in skoči kakor veverica iz podmolov na drevo iz drevesa pa v vrt. Za Jankom je počilo nekoliko pušek, kroglice so zvižgale okoli njegovih ušes, ali k sreči ga ne zadene nobena! — hitro zgrabi svojo verno puško in beži ž njo kakor jelen, od koder je prišel.

Daleč za seboj je čul vrišč in krik svojih napadnikov, ki so ga hoteli vloviti. Slednjič zaslíši, kako konjska kopita žvenketajo, in ko se je ozrl, opazi ne daleč za seboj na konju temnega jezdeca, ki je za njim letel, kakor da bi mu bila vila posodila svoja krila; ali zastoni, ker je že med tem Janko dospel do tesnega in strmega klanca v planini, koder le samo zveden gorjanc ali pa hitronožna zver varno hodi.

Janko še hiti malo naprej, potem postane in s svojo dolgo puško pomeri. . . . Puška počí — — — Odmev gorski se trikrat oglasi.

V dolini se nekdo s porogljivim krohodom nasmeji, a potem zopet vse pokrije tema in nočna tišina.

II.

Drugi dan je Janko blodil po samotnih gorah. Njegova rana, ktero je dobil v sinočnem

napadu, mu ni prizadevala toliko bolečin, kolikor ga je bolela nevednost radi ljubljene Ajkune, o kateri je vedel, da je v krempljih osvetoželjnega in okrutnega očeta. Vso nado je zdaj zgubil, da jo bo kdaj ugrabiti mogel, a kaj še le v dogovorjenem času.

On je mislil in mislil na vse načine, ali na posled ničesar ne zmisli; zato z nova prevzame jad in tuga njegovo dušo.

Pozno zvečer je prišel domov; med potom je premišljeval, kako se mu je izneverila sreča, od kar se je razprl z milim svojim pobratinom.

Janko je zdaj uvidel, kakšna uteha bi bila zanj, ko bi imel poleg sebe svojega vernega pobratima, ki bi ž njim delil žalost ter ga bratovski tešil; to je res Janko prav dobro uvidel, ali njegov ponos mu ni dopuščal, da bi on storil prvi korak k pomirenju s svojim pobratinom; hotel je celo breme svojega jada sam pretrpeti, nego se ponižati.

Komaj je Janko prispel k svoji kolibici, mu že prihití nasproti njegov pastir in mu izroči pismo, rekoč, da ga je popoldne prinesel neki turski sluga.

v svesti, da nas je videl svet — če tudi nekaj pozno, — vendar enkrat v pravi luči, s ponosom zabeležimo ta dan v zlati knjigi svojega naroda, kakor smo v svoji hvaležnosti z zlatimi črkami zapisali človekoljubno dunajsko zlato srce v knjigi roda svojega, v knjigi nesreče in radosti.

S pravico se ponasamo Slovenci s svojo družbo svetega Mohora; po pravici se nam je ponasati pred svetom z „Glasbeno Matice“, ktera si je pridobila z našo pesmijo pred svetom slavno ime.

Če še omenimo, da sta obiskala koncert „Glasbene Matice“ tudi uda cesarske hiše nadvojvoda Ljudovik Viktor in Evgen, da ju je očarala divota slovenske pesmi, o čemer sta izrekla odboru laskavo priznanje in občudovanje; z veseljem povdarjamo, da je tako prišla naša pesem tudi pred cesarski prestol, in do cesarske rodovine in milosti, kakor je bila njega dni v milosti nepozabljivega nadvojvoda Ivana.

Prav je tedaj, da si Slovenci globoko v srce vtisnemo te dogodiljaje ravno minulih dni, ako se ob njih ogrevamo in vspodbujamo k novi vstrajnosti in novemu delovanju v prid in blagor svojega rodu, če se veselimo, da nam je zopet po dolgem presledku zasinil v našo narodnost praznik zadovoljstva in veselja.

Slovenska pesem matičarjev pripomogla je, da se bode drugače sodilo o nas in posledice tega nastopa „Glasbene Matice“ na drugi narodni razvoj, so danes nepreračunljive. Zato pa gre velika zahvala temu društvu za vstrajnost in trud le v prid in čast naroda slovenskega.

Slovanščina pri namestništvih in deželnih vladah.

Kakor poroča „Deutsche Wehr“, je grof Badeni zaukazal, da morajo deželne vlade in namestništva kot druga instanca vloge reševati v jeziku, v katerem so se vložile. Ta ukaz je gotovo povse utemeljen v državnih osnovnih zakonih in povse opravičen. Vsekako je pa značilno za avstrijske razmere, da se je 1896. leta izdal omenjeni ukaz. Kmalu bode minulo trideset let, kar imamo državni osnovni zakon, v katerem se zagotavlja vsem jezikom enakopravnost v šoli in uradu. V teh zakonih se ne dela nobena razlika med nemščino in drugimi jeziki. To kar je grof Badeni odredil, bi moralo biti že dolgo vpeljavano in že samo po sebi je razumljivo, da bi ne bilo več človeka v Avstriji, ki bi se nad tem izpodtikal.

Da je grof Badeni moral izdati podoben ukaz, ako ga je res, to najbolje dokazuje, da Taaffejeva vlada ni posebno podpirala slovanskih narodnostij, temveč je le varovala predprave nemštva. Vse vpitje Nemcev v poslovanje je bilo povse neopravičeno in je le dokazovalo nemško nenasitljivost in krivičnost. V Avstriji še nismo imeli vlade, o kateri bi mogli reči, da je imela resno voljo Slovanom pripomoči do veljave, ki jim gre. Jediní Hohenwart je morda to nameraval, a se ni dosti dolgo držal.

Levica se rada ponasa s tem, da je ustava njeno delo in si je dolgo pridevala naslov ustavoverne stranke. Nje listi radi tožijo, da so v nevarnosti ustavne svobodščine, koje druge stranke izpodrivajo. Posebno Čehi proglašajo za nasprotnike ustave, ker hrepene po obnovljenju češkega državnega prava. Slika jih zatorej celo za državni nevarni element. Glavna krivda, če avstrijski narodi ne marajo za ustavo, zadeva jedino le Nemce same. Tistih določb ustave, ki bi bile Nenemcem v korist, niso izvedli in potem tožijo, da Slovani se ne morejo sprijazniti z ustavo. Stranka, ki je vedno ustavne določbe z nogami teptala, pač ni bila nikdar opravičena imenovati se ustavoverno. Če bi se bila narodna enakopravnost zares izvela, bi najbrž danes Čehi več ne hrepene po obnovljenju češkega državnega prava.

Nemški listi so zagnali zopet velik hrup zaradi Badenijevega ukaza. Njih listi zopet tožijo, da se kratijo nemštvu pravice. Po mnenju Nemcev za tak ukaz ni bilo nobene potrebe, ker pritožbe na namestništva in deželne vlade napravljajo tako-le odvetniki, ki že znajo nemški. Odvetnik bode pač tudi znal stranki raztolmčiti nemško odločbo. Nemci se ne ozirajo na to, da tudi ne gre samo za potrebo, temveč za pravico. Če Slovani plačujemo jednake davke, kakor Nemci in dajemo vojake, smo pač tudi opravičeni zahtevati, da imajo slovanski jeziki jednake veljave, kakor nemški. Sicer je pa o tem že preveč zglubljati besede. Narodna enakopravnost je zagotovljena v ustavi in dolžnost vsake vlade je gledati, da se izvajajo njeni zakoni.

Sicer pa ni resnica, da ni potrebno, da se vloge delajo v slovanščini za slovanske stranke. Kdor zna več jezikov, bode pač vedel, da je točno povedati v drugem jeziku večkrat težavno, kar pove stranka v svojem jeziku. Večkrat se pripeti, da ima baš zaradi nemškega uradovanja slovanska stranka škodo. Dolžnost strank in njih zastopnikov ni, prevajati še le odločbe in utemeljevanje oblastev, temveč je dolžnost uradov izdati odločbo v jeziku, ki ga stranka razume. Tudi je preveč zahtevati, da naj stranka takoj teče k odvetniku, ko dobi odločbo v roke. Vsa taka pota so združena z zamudo čaka in stroškov.

Tudi ljubeznjiva „Deutsche Wacht“ se je pečala z omenjenim ukazom in zaradi njega grofu Badeniju napovedala hud upor vseh avstrijskih Nemcev. Kakor so nekdanji Nemci zahtevali, naj se razveljavijo jezikovne naredbe, ki se tičejo poslovanja pri sodiščih, ravno tako napovedujejo borbo Badenijevemu ukazu. Pametnega razloga nimajo nobenega navesti proti omenjenemu ukazu. Sklicevanje je na to, da so Nemci ustanovili avstrijsko kulturo, je že davno omlaćena fraza, kajti le predobro je znano, da se naši avstrijski Nemci ne morejo ponasati s kako večjo omiko mimo drugih avstrijskih narodov, če tudi se je za pospeševanje nemške kulture žrtvovalo že na milijone slovanskih goldinarjev. Kot glavni vzrok navaja „Deutsche Wacht“,

to, da Nemci ne bodo mogli potem tako lahko postati uradniki pri deželnih vladah in namestništvih. To pa ne more biti noben razlog. Vsakdo bode lahko v bodoče dobil mesto pri namestništvu, če bode le dokazal potrebne sposobnosti. Če bode znal Nemec oba deželna jezika, gotovo ne bode počasneje v službi napredoval, kakor Slovenec. Da se pa ne nastavlja uradniki, ki nimajo potrebnih jezikovnih sposobnosti, je le v korist rednega poslovanja. Moravski Nemci sami so že pokazali pot, po kateri naj hodijo vsi Nemci, če hočejo še v bodoče igrati prvo vlogo. V srednje šole so vpeljali pouk drugega deželnega jezika. To lahko vsak čas store tudi štajerski in koroški Nemci. Siliti jih seveda nobeden ne more. Če se sami nečejo učiti drugih avstrijskih jezikov, bo pač le njih krivda, če ne bodo dobili mest, na katerih je treba znanja obeh deželnih jezikov. Sicer se pa na Štajerskem in Koroškem ne bode zahtevalo, da bi vsi uradniki morali znati oba deželna jezika, zadoščalo bode, da bodo le nekateri vladni svetniki znali slovenski.

Gotovo se pa Nemci nimajo pritoževati, da bi v višjih službah ne bili dovolj zastopani. V vsaki stroki državne službe je več Nemcev, kakor bi jih bilo treba po razmerji nemškega prebivalstva v naši državi. Posebno se sedaj Nemci jeze, da so trije Poljaki ministri. Ta jeza je povse neosnovana, kajti, če tudi grofa Ledeburja zmatramo za Čeha so vendar še štirje Nemci ministri. Polovica ministerstva je nemška, četudi so Nemci v manjšini v Avstriji. Ministerskih notranjih postav pa ne vodijo ministri sami, temveč njih sekcijski načelniki, ki so pa sami Nemci. Podobne razmere so v drugih višjih uradih. Nemci zatoraj nimajo najmanjšega povoda se pritoževati, ako se vsled Badenijevega ukaza tudi nekatera mesta zapro nemškim uradnikom. Dosedaj so vedno mislili, da imajo neko predpravo do vseh boljših uradniških mest in vselej zaženo krik, če vidijo, da se jim ta predprava utegne kako skriti. Toda Slovenci bomo tudi z vsemi močmi delali na to, da bomo v vseh uradih zastopani primerno številu slovenskega prebivalstva in primerno davkom, ki jih plačujemo.

Jugoslovansko šolstvo.

(Govor g. državnega poslanca dr. L. Gregoreca v državnem zboru dne 17. februarja 1896.)

(Dalje.)

Mislim, da je prejšnji naučni minister gledel na to šolsko vprašanje pošteno zavozil. On nam ni mnogo pomagal, vsaj toliko ne, kolikor smo smeli upati, pač pa je zato dal nemškim nacionalcem najostrejša orožja v roke proti nemškim konservativcem in nemškim liberalcem. Drug minister, n. pr. Nj. ekselencija sedanji naučni minister bi čisto drugače ravnal. Najbrž bi podrtljivo celjsko gimnazijo opustil in dal tako lepo gimnazijsko poslopje zidati v Celju, kakor je to storil v Mariboru, in stvar bi bila končana.

Premagan od težke slutnje odpre hlastno Janko listek v kojim se mu piše.

„Da veš, pseto gjaursko, tvoje Ajkune ni več, pod mojo sabljo je izdahnila nocojšno noč; a midva se bova zopet videla — morda skoraj!“

Skender-Aga iz Podgorice.

Ko Janko prečita te strašne besede, je ves prepaden; kri mu zastane v žilah, mozeg se mu zavrti, in bilo mu je, kakor da se poslavlja njegova duša od telesa.

Celo noč je siromak sedel v kolibici temno zroč izprek sebe, kakor da bi bil zblaznel.

Kakor gladni jastrebi so obletavale same krvave misli njegovo razplašeno dušo. Pred seboj je videl sliko svojega očeta in svoje krvave drage, ki se mu zdaj grozi, a zdaj zopet prosi.

Naposled Janko ni mogel preboleti čustva, ki je prevzelo celo njegovo dušo, skoči pri prvem svitu iz svojega trdega sedeža, kjer je do zdaj kučal, ter zavpije: „Tako mi Boga jedinoga, jaz bom vaju osvetil“. Potem vzame svojo verno puško, poravnava svoj pas, kjer sta se bliskala dva samokresa in handžar, ne spregovori niti

besedice s svojim pastirjem ter hitro odide v planino.

Njemu je sedaj edino bilo ležeče na tem, da se pomiri s svojim Bogdanom, in da se z njegovo pomočjo oddolži svetega dolga, da se osveti.

Kmalu najde svojega pobratima ter mu pove, kaj se je vse zgodilo, odkar sta se ločila; Bogdan mu poda zopet svojo verno desnico. Oba se tiho ali ognjevitno objameta, in spet je bila v teh dveh pobratimih jedna duša. Celi dan sta skupno okoli hodila in se razgovarjala o osnovah krvne osvete.

Ko se je že solnce bližalo k zapadu, sta šla ta dva zvesta prijatelja proti Jankovej koči; ali ko stopita v malo dolinico, kjer je stala med visokimi planinami Jankova koliba, odpre se jima žalosten in nenavaden prizor. Namesto prijazne kolibe, kadii so se še ostanki požara, in vse na okoli je pokrival gosti dim, kakor jesenska megla, kedar se nabere nad gorskim jezerom.

Pa tudi vrtec za hišo je bil popolnoma opustošen, ker je bilo drevje deloma navlašč požgano, deloma pa posekano.

Na ozke stezici ne daleč od žalostnih ostankov kolibe, je ležal mrtev zvesti pastir s razbito glavo, ki je čuval Jankovo čredo; jedra polovica črede je poginila pod sovražnikovim handžarjem druga se je pa razkropila po planini.

Ko Janko zagleda, to strašno postopenje, se s krohoto nasmeji, rekoč: „No to si spet ti napravil Skender-Aga! — Ali si neumen! — Ker si mi vse vzel in vse vničil, si mi olajšal samo srce, da se vsaj zdaj lahko popolnoma posvetim sveti osveti, ki je odslej jedina moja misel. — Ti, stari, mi boš vse to drago in predrago poplačal; plačal mi boš s svojo krvjo življenje mojega očeta in moje drage“. Po kratkem molku pa še pristavi: „Da, tako bo najbolje! — — — Jaz bom vodil četo proti tem našim krvnikom, ne bom miroval, ne bom odjenal, dokler se strašno ne osvetim za vse razžalitve, ktere so Turki zadjali ne samo meni ampak tudi narodu. Pomagal mi Bog in prečista devica Marija!“

Na to poda Bogdan roko svojemu prijatelju.

Ne besedice nista več spregovorila ter se molče napotila proti Podgorici.

(Konec prihodnjič.)

Nj. ekselencija g. naučni minister je v proračunskem odseku obljubil poddržaviti nekatere deželne srednje šole, med temi tudi nemško nižjo gimnazijo v Ptuj, katera ima skoraj same slovenske učence. Če je to res, potem moram reči, da smo Slovenci s tem zadovoljni; kajti pri osrednji vladi še vedno upamo, da se bo pravično postopalo z nami, toda pri šolskih mogotcih v Gradcu nikdar.

Sedaj preidemo na ljudske šole. Statistiki so izračunili, da stane en učenec v Avstriji povprečno 13 gld., ker znaša pri številu 3.131.800 učencev veliko svoto čez 40 mil. gld. na leto. Kljub temu niso uspehi taki, kakršni bi morali biti.

Gledé na versko-nravno vzgojo še vedno velja slovesna izjava avstrijskih škofov od leta 1890.: „Mi ne moremo dati katoliškim starišem nobenega poročstva, da se bodo v ljudski šoli, kakoršna je sedaj, katoliški otroci v resnici v katoliškem duhu odgojevali, in tudi ne moremo reči, da bi stariši mogli v tem oziru biti mirne vesti in brez odgovornosti pred Bogom“. V šolski upravi se vedno bolj širi obžalovanja vredna nadvlada uradnikov, katera jemlje ne samo učitelstvu, nego tudi prebivalstvu vse veselje do sodelovanja.

Kdor tega natančneje ne pozna, kakor jaz kot ud okrajnega šolskega sveta, niti ne sluti, kako svojevoljno nekatere šolske oblasti postopajo in zakone teptajo, posebno v jezikovno mešanih deželah. Najmanj smo zadovoljni Jugoslovani z ljudskimi šolami v narodnem oziru. V Trstu, v Gorici, na Koroškem in Štajerskem ljudska šola zelo deluje na to, da bi mladino odtujila našemu narodu, v Istri in Dalmaciji pa je še na vsak način premalo ljudskih šol. To dokazuje zelo veliko število takih, ki ne znajo brati.

Avstrija ima povprečno še vedno 30 odstotkov takih, ki ne znajo brati, zaostaja torej daleč za drugimi državami, daleč za Nemčijo, za Švico, za Francosko, Anglijo, Severno Ameriko, celo za Danskim, Švedskim in Norveškim. Manjše je to povprečno število 30 odstotkov le v nemških in čeških deželah. Popolnoma drugače pa je v drugih slovanskih deželah. Koroško ima n. pr. takih, ki ne znajo brati, 29 odstotkov, Trst 22, Štajersko 19, Šlezija in Solnograško 8, Tirolsko 7, Gornje in Nižje Avstrijsko z Moravsko 6, Češko 5 in le Predaleško 3 odstotke; nasprotno pa je takih na Kranjskem 33 odstotkov, na Goriškem 39, v Istri 65, v Galiciji 68, v Bukovini 78 in v Dalmaciji 82 odstotkov. S tem sem dokazal, da je število ljudskih šol posebno v Istri in v Dalmaciji dosti premajhno. Tukaj treba mnogo popraviti, in čim prej se zgodi, tem boljše.

Vseh ljudskih šol je 17.735. Od teh jih je 8000 nemških. Ako še privzamemo mnogoštevilne šole drugih vrst, n. pr. obrtne šole, rudarske in poljedelske šole, ki so tudi večinoma nemške in ako še k tem prištejemo 175 srednjih in 10 visokih šol, tedaj lahko rečemo, da pripadajo 2 tretjini vseh učilišč nemškemu narodu v Avstriji in sta večinoma njemu v korist. Nikakor ne mislite gospoda, da sem to povedal iz zavisti, zato sem vse preveč katoliški duhovnik in avstrijski domoljub. Jaz častitam nemškemu narodu k temu napredku in k tej dobroti, toda zajedno izražam željo, da bi tudi avstrijski Slovani radi postali deležni take dobrote in toliko šol. Ako se to zgodi, tedaj bo Avstrija dvakrat močnejša in mogočnejša nego sedaj; kajti znanost je moč. Hotel sem s tem ovreči le one trditve, s katerimi se v novjšem času posebno nemško ljudstvo pri nas vznemirja in hujska proti nam Slovanom, posebno proti nam Slovencem, ker mu vedno pravijo, da je nemštvo proti nam v nevarnosti, da je stiskano posebno v šoli. Statistika kaže, da to ni res. Kjer se taka sredstva rabijo, tam se v resnici ne more več govoriti o poštem političnem boju, temveč pred seboj imamo zlobno in državno nevarno zapeljevanje ljudi, katero v svoji zaslepljenosti pozablja celo na čast, ugled, korist in samostalnost lastne domovine. To se je tudi v resnici zgodilo. Radi male, k temu še dvojezične slov.-nemške gimnazije poleg popolne, nedotaknjene nemške višje gimnazije trdijo, da je nemštvo v nevarnosti in

celo v Nemčijo gredo in skušajo Nemce v „rajhu“ nahujskati proti nam. Bili so celo tako smeli, da so se obrnili na nemškega cesarja, naj bi tu posredoval. Tega ne bi mogel verjeti, pa bere se v „Deutsche Wacht“, št. 5. od 16. januarja: „Celjsko vprašanje je postalo pereče. Nemštvo je v nevarnosti“. O zborovanju v Monakovem piše ta list: „Prvikrat je politično društvo v „rajhu“ poznalo potrebo, da se v večji meri potegne za avstrijsko nemštvo, kakor so to mogle storiti denarne zbirke za nemške Avstrijce. — Morda bo vendar enkrat podobna brzojavka, kakor je bila ona, katero je poslal nemški cesar predsedniku stiskane nizozemske Transvaal-republike, vsemu svetu oznanila, kako se je Nemčija naučila misliti in soditi o očitnem in vednem zmanjševanju nemške posesti in nemškega upliva v Avstriji.“

O tej skoraj veleizdajski izjavi ne bom več izgubljal besed. Le to še bi rad povedal: vendarle je dobro, da se take stvari ne zaplenijo, kajti na eni strani spoznamo protiaustrijsko delovanje nekaterih krogov, na drugi pa popolnoma nerazumljivo strahopetnost in nezanesljivost avstrijskih oblastij.

(Dalje prihodnjič.)

Celjske novice.

(Umrla je) dne 21. t. m. ob 5. uri zjutraj gospa soproga deželnega in državnega poslanca gospoda Mihaela Vošnjaka v 55. letu svoje dobe. Pogreb je bil v ponedeljek dne 23. t. m. Udeležilo se je pogreba mnogo odličnega občinstva. Sprevod je vodil preč. gospod opat z vso duhovščino in prečast. oo. kapucini. Ko so pred hišo žalosti pevci „Slovenskega pevskega društva“ zapeli pretresujočo žalostinko, pomikal se je dolgi sprevod skozi Graško, Rotovško in Ljubljansko ulico, v kateri se je pri Glaciu ustavil. Tu zapojejo pevci še enkrat slovo. Občinstvo se je vrnilo v Celje, krsto pa so sorodniki še spremljali v Št. Ilj pri Velenji, kjer se je popoldne vršil pogreb. N. p. v m.

(„Slovenec“) je prinesel v svojem listu od 23. t. m. dopis iz Maribora, podpisan „Jeden v imenu mnogih duhovnikov“. Dopis se obrača proti pisavi „Slovenskega Naroda“ v znanem, od tolike množine Slovencev obžalovanem boju kranjskih Slovencev med seboj. Iz omenjenega dopisa brez pomisleka pritrujemo stavkoma, da je bilo in je med slovenskimi duhovniki vedno mnogo vrlih mož, „brez katerih požrtvovalnega in nesebičnega delovanja ne bi nikjer narod slovenski užival pravic, kojih si je sedaj po dolgotrajnih bojih priboril“ — in „da je ravno kranjski razpor kriv, da nas druge Slovence vse povsodi še stiskajo“. Samo ob sebi razumljiv je tudi izrek imenovanega dopisa, ki pravi: „Slovenska štajerska duhovščina bode vedno trdno stala na mestu, katero ji določujejo sveta prava cerkve in ugled duhovskega stanu“. — Da pa rečeni dopis tudi pravi, da „Domovina“ pisano gleda list „Slovenski Gospodar“ in da bi „Domovina“ imela nalog, „Slovenskemu Narodu“ pri nas pripravljati pot, to, ako bi bilo izostalo, bi bilo gotovo boljše za našo skupno stvar. Mi ne delujemo proti „Slovenskemu Gospodarju“, mi ga nič pisano ne gledamo, mi pa tudi nimamo pripravljati in ne pripravljamo pota ne „Slovenskemu Narodu“ in ne kakemu drugemu listu. „Domovina“ je samostalen list, ki se trudi in se bode trudil seznaniti narod naš z rečmi in dogodki, kateri so mu potrebni, da jih ve, — in braniti pravice njegove. Glede oklica za „Spodnještajerski jubilejski zaklad“ moti se gospod dopisnik, da bi celjski ustanovitelji tega zaklada, ne bili poslali oklica „Slovenskemu Gospodarju“. Dovoljenje za nabiranje omenjenega zaklada je došlo od namestništva v takem času, da bi se bil prvi razglas rečenega oklica zapoznil skoro za cel teden, ako bi se bilo čakalo, da bi ne bila „Domovina“ prva ga prinesla. Poslal pa se je štetni odtisek oklica „Slovenskemu Gospodarju“ z dopisom podpisanim od predsednika ustanoviteljev jubilejskega zaklada. „Slovenski Gospodar“ je priobčenje odklonil. Zavoljo stvari in ideje same, katero je „Slovenec“ hitro kot izvrstno odobral, priobčujoč ves oklic za „Spodnještajerski jubilejski zaklad“, obžalujemo prav resnobno, da je „Slovenski Go-

spodar“ odrekel svojo pomoč pri napravi, kakoršne so slovenski duhovniki vedno najizdatnejše pospeševali, katero je pa „Sl. Narod“ tudi s čisto kratko notico odpravil. Prepričani smo zato, da se gospodje duhovniki slovenski ne bodo odtegovali nabiranju in darovanju in poklanjanju za „Spodnještajerski jubilejski zaklad“. Naj še pristavimo nekaj, ne da bi bil kdo žaljen. Misel „Spodnještajerskega jubilejskega zaklada“ rodila se je v uredništvu „Domovine“ in zato ima „Domovina“ tvoriteljsko pravico do nje. Po pravici torej ne more in ne sme nikdo čutiti se žaljenega, da je „Domovina“ zato prva razglasila od vlade odobren oklic za oživetvorenje te ideje. Saj je vendar tudi „Südt. Post.“ še le teden pozneje isti oklic objavila. „Vremena bodo se zjasnila in milejše zvezde bodo nam sijale“ — iz Maribora, samo, da se valovi ugledajo! — Zavoljo pisave pa mislimo mi, da bi bilo prav gorko priporočati razprava rajnega kardinala Newmana o „gentlemanu“ (blagem možu), ki po besedah tega slavnega visokega cerkvenega dostojanstvenika brani svoje mnenje v tako oblaženi obliki in razlaga nasprotniku misli svoje z namenom, da postane vsaj prijatelj razlagatelju, ako se že ne da prepričati. Naj bi se torej ne pisalo nikoli razžaljivo in varovalo bi se naj posebno osebno žaljenje in natis navadnih psov.

(Nemško gledališče). Dne 1. marca zapustila je gledališčna družba Knirsch, dolgo pred pretekom običajne gledališčne dobe naše mesto. Stvar se nam je že takrat zdela nekako čudna. Predstave so bile sicer vedno bolj ali manj slabo obiskane in nekateri igralci hodili so tako izstradani in razcapani okrog, da se je videlo, da družba nima zadostnih dohodkov. A zdaj pokazal se nam je ta izvanobičajno hitri odhod še v neki drugi luči. Ravnatelj Knirsch je bil prišel z občinskim zastopom nekaj navskriž. Občinski gledališčni odsek sklepal je v svoji zadnji seji o neki pritožbi ravnatelja Knirscha, v kateri ta zahteva plačilo 30 gld., kateri so se mu baje krivično odtegnili. Ta pritožba je bila menda povod, da so gospodje potem sklenili, da te družbe in sploh nobene samostalne družbe ne bodo več sprejemali, nego da si bodo igralce izposojevali od drugih gledališč. To je tudi znamenja časa. Da, da, nemštvo peša in celjski „Musentempel“ z njim.

(Celjski nemški listič) začel je prinašati kot prilogo neko „Bade- und Fremdenzeitung“, s katero se nadejajo, da bodo privabili po leti mnogo tujcev. Že nekaj let se opaža, da se tujci našega mesta ogibljejo in da jih tudi bistra Savinja več ne vleče sem. Tujci sestavljajo se največ iz Lahov in Jugoslovancev. Tem pa menda ne ugajajo več neznosne socialne razmere v Celji, kjer se po gostilnah in po drugih javnih prostorih ne sme več govoriti v drugem jeziku, kakor v jedino zveličavni nemščini. Daleč še bodele prišli s svojo nestrpnostjo, povsod se že maščuje.

(Celjsko barabstvo). Nedavno je kavar-nar Gollitsch, velik Nemec pred Bogom in svetom, v gledališču psoval nekaj mirnih slovenskih dijakov, hoteč s tem pokazati svojo nemško oliko. Bil je obsojen zaradi tega na 15 gld. globe. To obsodbo je okrožno sodišče te dni potrdilo, akoravno se je Stepischnegg grdo trudil, dokazati nedolžnost obsojenca trdeč, slovenske dijake se sme imenovati „windische Buben“. Kje ste se pa vi g. doktor učili olike? V ponedeljek pa je bil obsojen na pet dni ječe Franc Gaischek, ker je psoval jednega Slovenca v kavarni.

(Čudna razsodba). Nek tukajšnji slovenski odvetnik dobil je pred nekaj tedni pošto na-kaznico, na katere odrezku je odpošiljatelj zapisal: „Da haben Sie das Geld, Sie windischer Advokat“. Dotični odvetnik tožil je zaradi razžaljenja časti in okrajno sodišče je pošiljatelja res tudi obsodilo na globo 5 gld. Obtoženec pritožil se je na okrožno sodišče in to ga je opro-stilo. Pri sodni mizi sedela sta med drugimi gg. svetovalec Reitter in dr. Wokaun. Kako dolgo bomo mi še trpeli, da okrožno sodišče na tak način z nami ravna? Ni že skrajni čas, da se enaki slučaj (in teh je zadosti) spravijo na pristojnem mestu na razgovor in da se odločno zahteva temeljito prestrojenje okrožnega sodišča?

(Ljubljancani na Dunaji). Nemški Celjani se kar penijo od jeze, da so imeli Slovenci to lepo, to srečno misel, prirediti na Dunaju kon-

certe v zahvalo Dunajčanom, ki so lansko leto prvi prihiteli Ljubljani na pomoč. Sam cesar, potem nadvojvoda, namestnik in drugi visoki dostojanstveniki pohvalili so Ljubljance in izrazili svoje zanimanje za njih lepo, srečno podjetje. Celjani in drugi taki zagrizeni Nemci prav dobro vedo, da smo mi Slovenci s tem podjetjem v najvišjih krogih mnogo pridobili. Zato so nemški nacionalni listi, med njimi tudi „vahtarica“ Dunajčane prosili in rotili, naj vendar ne gredo na koncert. Ti nestrpnosti pa so prezrli, da so bili takrat že vsi sedeži razprodani in da so Dunajčani drugačni ljudje in pravi Nemci, ki se peklenko malo brigajo za bruhanje take jeze in pa želje publih nestrpnostev. Obširneje poročilo o koncertih na prvem mestu.

(„Celjski nemški berači“) so torej za svoj „Deutsches Studentenheim“ morali naberačiti ogromen kapital, ako se sme po plači soditi, katero obetajo voditelju svojega dijaškega zavetišča. Ta voditelj (direktor) namreč dobi začetno plačo letnih 1200 gld., prosto stanovanje in hrano za sebe in za svojo rodbino. Stanovanje in živež za maloštevilno rodbino srednješolskega učitelja — moža take vrste hočejo imeti — stane na leto gotovo 1200 gld., torej vzame voditelj sam na leto 2400 gl., t. j. 4% ne obresti od 60.000 gl. — Ako hočejo samo deset „nemških študentov“ preskrbeti na leto, stal bode jeden študent na leto najmanj 300 gld., tedaj deset študentov 3000 gld., t. j. 4% ne obresti od 75.000 gld. — Voditelj jemlje na leto 4% obresti od 60.000 gl., deset študentov zavzije 4% ne obresti od 75.000 gl., torej stane nemško dijaško zavetišče v Celji za deset dijakov na leto 5400 gl., t. j. 4% ne obresti od 135.000 gl. ali 270.000 kron. „Veliki graški odbor“ beračev za celjske Nemce, ima po zadnjem izkazu vkup nekaj čez 27000 kron, torej deseti del kapitala, ki je potreben za temelj vzdrževanju nemškega dijaškega zavetišča v Celji z desetimi obdarovanci: 27000 kron ali 13.500 gl. daje po 4% na leto 540 gl.; tedaj se ne četrtnine za plačo voditelja samega. Zakaj ne izkažejo vsega kapitala, ki ga imajo, ako ga imajo? — Ako pa nimajo dovoljne glavnične podloge za svojo napravo, tedaj pa morajo trpeti, ako se jim reče, da so priprosti lokavci!

Spodnje-štajerske novice.

(Sejem na Teharjih) dne 26. t. m. obnesel se je izvrstno. Živine nagnali so od vseh strani in tudi kupcev ni manjkalo. Posebno pritiskajo kupci iz inozemstva. Za kmetiča lep in dober opomin, da se poprime kar najbolj moč umne živinoreje.

(Sv. Rupert nad Laškim.) Žalostni gledamo vsi farani velikonočnim praznikom nasproti, ker smo zgubili svojega blagega, splošno priljubljenega in spoštovanega kapelana č. g. Mateja Tertineka, ki je poklican za provizorja v Pernice. Bog mu povrni velik trud in delo za blagor naših faranov. Bog ga varuj, Bog mu daj srečo in zdravje tudi tam, kamor je poklican. Spremljajo naj ga naše molitve in naš hvaležni spomin; kajti nam vsem ostane nepozabljiv.

(Iz Mozirja) se nam poroča, da se je podobar g. Ivan Cesar, po dovršenih študijah na Dunaju, sedaj nastanil v domačem trgu v Mozirju. Razpostavil je na ogled več umetno izdelanih v kiparsko in risarsko stroko spadajočih del. Ta dela so izborna in zato ga z dobro vestjo pripočam, da bi ga podpirala čast. duhovščina in cerkvena predstojanstva z obilnimi naročbami.

(Hudodelstvo na železnici.) Dne 19. t. m. zvečer sta položila učenca kovača Sk. na Vidmu voziček g. G. iz Krškega, ki mu je bil v popravek poslan, na železniški tir malo pred dohodom tovrnega vlaka, ki je voziček zdrobil, ne da bi se bila kaka nesreča pripetila. Hudobna fanta sta že zaprta v Brežicah, kjer ju čaka ostra kazna, kakoršno zaslužita za svoje hudodelstvo.

(Čitalnica v Brežicah) je priredila v nedeljo 22. t. m. lepo besedo. Vesela igra „Dve tašči“ se je izborno predstavljala; vse moči so bile svoji nalogi popolnoma kos; osobito pa babica, ki se je najbolj odlikovala, njene hčere, zet in zdravnik. Burka „Oživila zakonska“ je tudi zelo ugajala; v tej igri je posebno čevljar kar očaral mnogobrojne poslušalce, domače in tuje

goste, katerih je bilo došlo iz Krškega, Rajhenburga in Sevnice obilo. Moški zbor je prednašal nekaj komadov v občno zadovoljnost. Zato pa je bilo občinstvo hvaležno čitalnici za duševni užitek, krčmarju „Narodnega doma“ pa za naglo postrežbo z okusno jedjo in dobro pijačo. Živeli brežki Slovenci!

(„Prostovoljno gasilno društvo v Cezanjevcih pri Ljutomeru“) priredi na velikonočni ponedeljek t. j. 6. aprila tombolo v gostilni gosp. Slaviča na Kamenščaku. Začetek ob 4. uri po poludne. Čisti dohodek se porabi za nabavo gasilnega orodja. K vdeležbi vljudno vabi odbor.

(Ljutomer.) Minuli teden je bil za posestnike travnikov in njiv okoli Ljutomera jako zanimiv. Po obilem snegu je nastalo naenkrat južno vreme in Ščavnica in Globetka sta narasli kakor reki. Ko sem se v petek vozil po cesti čez Kamenščak v Ormož, sem vidil pod seboj celo jezero. Obširni travniki v Šarji, vse njive med Globetko in Ščavnico skoro tje do Cezanjevca, njive med Ljutomerom in Babjim ložičem; vse to je bilo pod vodo in skoro cel teden. Pa ne le polje in travniki izven Ljutomera, tudi nekatera poslopja in vrtovi v Ljutomeru so bili pod vodo. Prašal sem sam sebe, ali ni moči zabraniti vodi poti čez nasade? Kolikor pomnim se je nekaj let sem ponavljajo take povodnji, ki provzročajo na tisoče goldinarjev škode. Seveda bi bilo treba drugače gospodariti tržki občini Ljutomerski. Občinski mlin, ta stvar, ki daje morda čistih 400 gld. letnih dohodkov, ta je vzrok, da se voda v umetno vzvišanem jezcu Ščavnice ustavlja ter potem provzroča zastajanje vode na travnikih v Šarji in na njivah. Seveda naši občini ni čisto nič mar teh nezdod. Naši mogotci zasajajo raje raznim Aleksandrom na čast parke ter delajo in vzdržujejo nemško šolo za nemške otroke, katerih nimajo, za regulovanje Ščavnice, ki je krvavo potrebno, se nihče ne zmeni. S premoženjem občine in „Sparcasse“ gospodarijo kakor se jim ravno poljubi. Ljudem, ki so prišli v nasprotje s kazenskim zakonom, hočejo dati stalno občinsko službo, nemški šoli, ki ima po izreku c. kr. sodnega pristava Ducarja nalogo, iz otrok viničarjev in par renegatov napraviti nemške moške in nemške žene. (Glej „Südt. Post.“ od nedelje 1. marca t. l.) Opomniti moramo, da je v tej hranilnici velika večina denarja iz slovenskih rok, kajti cel okraj nalaga večinoma — žalibog — tukaj svoj denar. A navzlic tej resnici so vsemožni gospodje od hranilnice dovolili v eni in isti seji že obstoječi nemški šoli 400 gld. podpore, a šoli v Verzeji, ki se ravno sedaj stavi poslopje, pa le borih 50 gld. Taka je pravica v Ljutomeru, pa vsaka pesem ima konec.

(Zrelostni izpiti) za ljudske in meščanske šole vrše se v Mariboru dne 4. maja t. l. Začetek ob 8. uri zjutraj. Prošnje za dopustitev k skušnji uposljati so do 30. aprila t. l. na ravnateljstvo izpraševalne komisije.

(Izvanredni občni zbor) „Delavskega bralnega in pevsk. društva v Mariboru“, vršil se je dne 19. t. m. s sledečim izidom: Predsednikom bil je enoglasno izvoljen g. Radosl. Milavc, podpredsed. g. Mat. Šmigoc, tajnikom g. Janko Zupan, blagajnikom g. Pet. Bregar, knjižničar g. Ant. Bizovičar. Odborniki gg: Budnar Jos., Fabjan Iv., Korošec Mih., Kregar Jos., Mauer Fr., pl. Šuškovič Makso. Odb. namestniki gg. Huber Mih., Rebol Ant., Salomon Ant., Skvarča Iv., Rač pregled. gg. Pozeb Iv. in Zgonc Ant. Po jednoglasnem predlogu prekrstilo se je dosedanje društveno ime v naslednje: „Slovensko bral. in pevsk. društvo „Maribor“, kar se bode v kratkem dežel. namestništvu objavilo.

(Volilna reforma in Stajerska.) Odsek za volilno reformo je na predlog poslanca grofa Wurmblanda sklenil, da slovenje-bistriški sodniški okraj izloči iz srednještajerskega volilnega okraja nove kurije in pridruži južnoštajerskemu. Sklenil je pa tudi na predlog konservativcev, da se iz srednještajerskega volilnega okraja izločita sodniška okraja Kirchbach in Gleisdorf in pridruži graškemu. To nemškim liberalcem in nacionalcem ni bilo po volji, ker sedaj utegne v občni volilni kuriji v Gradcu biti voljen konservativcev.

Druge slovenske novice.

(„Glasbeni Matici“ v Ljubljani) daroval je presvitli cesar 500 goldinarjev.

(Potres.) Danes 23. marca ob tričetrt na tri čutili smo v Ljubljani rahel potres. Bilo je slišati malo gromenja in steklenice na polici so ropotale. Ne bo še konca? — Papirnica „Leykam Josefthal“ podrla je svoje mline v Fužinah (Kaltenbrunn) ter postavi tam stroje za električno razsvetljavo, katero popelje v Vevče v papirnico. Ob vodi že stojita dva motorja zunaj na cesti pa trije drugi stroji za električno razsvetljavo. — V Ljubljani se podira marljivo, bo se li zidalo, bomo videli.

(Požar.) Dne 25. t. m. zjutraj, vnel se je na doslej neznan način, prašičji hlev otroške bolnice v Ljubljani, Streliske ulice št. 11 in vpepelil celo poslopje. Škoda znaša nad 500 gld.

(Doktorjem vsega zdravilstva) bil je dne 21. t. m. promoviran gosp. J. Jenko, sekundarij ljubljanske bolnice.

(Električna razsvetljava v Ljubljani.) Ljubljanski mestni zbor je sklenil, da izroči napravo električne razsvetljave tvrdki Simens in Halske na Dunaju. Električna razsvetljava bode stala vkupe 400.000 gld. in bode uravnana na isto merne toke in akumulatorje. Elektrovodna mreža je preračunjena na 6000 istočasno svetlečih žarnic. Cena električne razsvetljave bode znašala za žarnico normalnih sveč 2 kr. za uro. Letni dohodki električne razsvetljave so proračunjeni na 64.380 gld., stroški pa na 62.960 gld. Računa se torej na 1480 gld. letnega prebitka. Električna naprava mora se dodelati v osmih mesecih potem, ko se bode potrdil zakon, s katerim je deželni zbor dovolil mestu vzeti 400.000 gld. za napravo električne razsvetljave na posodo.

(Telefonska postaja) osnuje se v Ljubljani in bode imela zvezo z Dunajem in Trstom.

(Cerkev podirajo) sedaj v Vodica na Kranjskem. To cerkev je lanski velikonočni potres bil tako razrukal, da jo morajo podreti.

(V Leskovcu pri Krškem) so v nedeljo, 22. t. m. ubili nekega mlinarja z imenom Dimec s Senuš.

(Doktorjem modroslovja) bil je 23. t. m. na vseučilišču v Gradcu promoviran braslovski rojak Valentin Korun, gimnazijski profesor v Kranju.

(Utonila je) 76letna Marija Erlih iz Bele Peči na Kranjskem. Nekateri ljudje govore, da je sama skočila v vodo.

(Tatvina v znamenju.) V Spodnji Idriji je v noči od 19. na 20. marca ulomil neki tat v znamenje Matere Božje in razbil pušico. Denarja pa vendar ni odnesel. Najbrž ga je bil kdo odgnal.

(Državna podpora za vodovod.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo občini Bezuljak na Notranjskem za napravo vodovoda 3000 gld. Vodovod bode stal 7000 goldinarjev.

(Slovensko posojilništvo leta 1895.) Posojilnica v Makolah je imela v svojem 12. upravnem letu 265.766 gld. prometa, 517 gld. čistega dobička in 13.409 gld. prihranjene zaloge. — Nova posojilnica v Gorjah pri Bledu je imela lani (od 1. maja naprej) 59.838 gld. prometa in 58 gld. čistega dobička. — Nova posojilnica v Horjulu pri Vrhniki je imela v svojem prvem upravnem letu 62.042 gld. prometa in 149 gld. čistega dobička. — Vzajemno podporno društvo v Ljubljani je imelo 864.901 gld. prometa.

(Mesto profesorja na beljaški gimnaziji.) Vsled smrti profesorja Lendovskega izpraznjeno mesto profesorja na beljaški gimnaziji je zopet razpisano. Pri prvem razpisu se ni zahtevalo znanje slovenščine, kar se pa v drugem razpisu zahteva.

(Celovski župan dr. Posch) se je odpovedal zaradi mnogih napadov nanj v zadnji seji mestnega zbora. Župan ni po volji nemškim nacionalcem, ki zadnji čas gospodarijo v Celovcu.

(Vojak samomorilec.) Dne 7. t. m. ustrelil se je v Trstu 28letni narednik Vincenc Novak. Bil ni popolnoma pri zdravi pameti. Predno je izvršil svojo namero, pisal je svojemu poročniku jako kratko: „Ponižno javljam, da se preselim na oni svet“.

(Urednik obsojen.) Urednik „Naše Sloge“ g. Mandič v Trstu, je obsojen pred tržaškimi porotniki v dvamesečni zapor. Pri tej obravnavi se je to posebno opazilo, da je državni pravdnik odklonil vse slovanske porotnike. Povod pravdi je dal prevod Flappovega pastirskega lista ob volitvah. Ta prevod baje ni bil po vse točen in je državno pravdnštvo trdilo, da je prevoda smisel ravno nasproten, kakor je bil smisel izvirnika in našla v njem nevarno hujskanje.

(Nemško uradovanje.) Vedno se pritožujemo zaradi tujega uradovanja. Včasih smo pa tega tudi sami krivi. Županstvo v Črničah na Primorskem, kjer nemščina niti v deželi navadni jezik ni, je tožilo dvanajst občanarjev zaradi občinskih priklad in pašnikov. Tožbo je sestavil dr. Vinci nemški in sodišče jo je seveda potem nemški rešilo. Noben zatoženec pa ne ume besedice nemški. Krivda zadeva županstvo, ki ni zahtevalo od svojega zastopnika, naj slovensko vlogo napravi. Najbolje bi pa bilo, da bi se slovenske stranke ne zaletavale k italijanskim odvetnikom, kajti, kdor našega jezika ne časti, tudi našega denarja vreden ni.

(Porotne sodbe v Trstu.) Dne 16. t. m. je bil obsojen v triletno ječo žid Gustav Menkes iz Levova. Služil je v Trstu pri trgovcu Jakobu Bartelu in tega opeharil za več sto goldinarjev. Denar je porabil s pevkinjo Rožo Blitz. Ž njo je bil tudi pobegnil iz Trsta, a ju je policija dobila v nekem hotelu v Kolinu, skoro brez denarja. — Dne 17. t. m. so se imeli zagovarjati branjevec Anton Dionisio, težak Josip Calautti in težak Ghersek. Prvi je kupoval ukradeni riž, katerega sta mu dovažala druga dva zatoženca iz nekega skladišča. Dionisio je bil obsojen v petletno in Colautti v osem mesečno ječo. Tretji zatoženec je bil oproščen. — Dne 18. sta pa bila obsojena Franc Degual, načelnik težakov tvrdke Blum & Popper v deset mesečno in branjevec Onedis v osem mesečno ječo, tretji zatoženec Gregorutti pa oproščen. Zatoženi so bili, da so kradli kavo iz javnih skladišč. — Dne 20. t. m. sta bila obsojena zaradi ponarejenja denarja vratarčevljar Franc Smerajc v dveletno in dninar Josip Cura v desetletno ječo.

(Jednakopravnost pri pošti.) Poslanec Spinčič se je pri razpravi o proračunu trgovinskega ministerstva pritoževal, kako se pazi na slovansko pri poštnem in brzojavnem ravnanju v Trstu. Neki poštni svetnik postopa proti slovanskemu prebivalstvu tako, kakor da Trst ni v Avstriji, ampak v neki italijanski koloniji (Marani). Pri poštnih in brzojavnih uradih na Primorskem se prezira slovansko, posebno pri napisih. Predlagal je resolucijo, s katero se vlada pozivlja, naj pri poštnih in brzojavnih uradih na Primorskem uvede popolno enakopravnost.

(Umrli je) dne 16. marca v Trebčah pri Trstu veleposestnik in slovenski rodoljub gosp. Jakob Štrukelj. Nekaj časa je bil pokojnik tudi tržaški deželni poslanec.

(Bivši deželni glavar goriški) in član gospodske zbornice grof Karol Pace, je umrl dne 21. t. m. na Dunaji.

(Petindvajsetletnica „Soče“.) Dne 31. marca 1871. leta je v Gorici izšla prva številka za poskušnjo goriškega lista „Soča“, in osem dni pozneje je pa ta list začel redno izhajati. Svojo petindvajsetletnico proslavi s slavnostno številko o Veliki noči.

(Slovenska šola v Gorici.) Poslanci dr. Ferjančič, dr. Gregorčič in Klun so bili pri učnem ministru baronu Gautschu zaradi slovenske šole v Gorici. Minister je obetal, da pospeši stvar. Čas bi že bil.

(Razdelitev šolskega nadzorstva.) Do sedaj je vse šole v Gorici nadzoroval Italijan profesor Culot, tudi slovensko „Slogino“ šolo, šole v goriški okolici je pa nadzoroval ces. svetnik g. Vodopivec, tudi italijansko šolo v Ločniku. Sedaj je pa učno ministerstvo zaukazalo, naj Culot nadzoruje vse italijanske, Vodopivec pa vse slovenske ljudske šole v Gorici in okolici. Kdaj bode pač prišla vlada do prepričanja, da bi se tudi na Štajerskem moralo nadzorstvo razdeliti po učnem jeziku dotičnih šol.

(Slovenščina pri okrožnem sodišču v Gorici.) Porotne obravnave pri okrožnem sodišču

v Gorici se začne dne 20. aprila. Na zatožno klop pride osem Slovencev. Državno pravdnštvo je proti vsem vložilo italijanske zatožnice, katerih sodišče niti prevesti ne da. Obravnave bodo torej italijanske, ako morda od zgoraj ne pride goriškim sodnikom kaka odločna beseda, da jih pouči, da tudi zanje veljajo državni osnovni zakoni. Slovenščina je torej pri sodišču v Gorici še vedno le pastorka.

(Potres.) V noči od 16. na 17. marca se je čutil po Istri precej močan potres. Tudi v Reki so potres čutili, pa je bil bolj rahel. Škode potres ni napravil nobene.

(Dopolnilne volitve) za isterski deželni zbor bodo baje v maju. Te volitve so zaradi tega potrebne, ker je italijanska večina brez vsacega povoda razveljavila izvolitev treh slovanskih poslancev. Italijanski pritisk ob volitvah bo gotovo velik in zato morajo slovanski volilci biti pozorni.

Druge avstrijske novice.

(Železnica Loka-Divača v državnem zboru.) Dne 17. t. m. se je v državnem zboru razpravljala proračun železniškega ministerstva in se je pri tej priložnosti govorilo tudi o novi zvezi Trsta s notranjimi deželami. Poslanec Nabergoj se je izrekel za najkrajšo zvezo Trsta s Češko in zoper zvezo z južno Nemčijo. Poslanec Stalitz je govoril proti temu, da bi se dalo železnici Loka-Divača kaka prednost. Slovenski poslanec gosp. Koblar je pri tej priložnosti imel prvi govor in je v temeljitem govoru zagovarjal železnico Divača-Škofjaloka-Celovec. Kakor pa izvem iz poslanskih krogov ni mnogo upanja, da bi se vlada odločila za to prog, kajti posebno neki vpliven nemški poslanec hudo deluje proti nji in se poteguje za prog skozi Bohinj. Finančni minister se je baje izrazil, da bode vlada priporočala tisto prog, ki bode najcenejša.

(Belokranjska železnica.) Dne 17. t. m. je slovenski poslanec Višnikar v državnem zboru govoril za podaljšanje dolenske železnice v Belo Krajino.

(Koblarjeve resolucije.) Dne 17. t. m. je slovenski poslanec Anton Koblar predlagal štiri resolucije. V prvi resoluciji je naslikal neugodno stanje idrijskih delavcev in predlagal, naj se vlada pozivlja, da kaj stori za izboljšanje stanja delavcev pri državnem rudniku v Idriji. — V drugi resoluciji se pozivlja vlada, naj kmalu uredi in izboljša preskrbnino vsem provizijonistom pri idrijskem rudniku in gozdnem erarju, zlasti pa ubogim udovam in sirotam. Sedaj še namreč veljajo za preskrbljenje določbe iz 1791. leta, ki vendar niso primerne za sedanjí čas. — V tretji resoluciji se vlada pozivlja, naj dovoli učiteljem in učiteljicam v Idriji subistenčne priklade, ker je njih služba težavna, ker so razredi prenapolnjeni. — V četrti resoluciji se pa vlada pozivlja, naj prebivalcem v Železnikih prihrani na pomoč s podpiranjem železne industrije, ali z napravno kake tovarne, da bodo mogli ljudje živeti.

(Jednakopravnost pri pošti.) Poslanec Robič je predlagal v državnem zboru neko resolucijo, ki zahteva, da se varuje narodna enakopravnost pri pošti in telegrafu. Ob enem je predlagal, naj se odpravi dostavnina za pisma na deželi.

(Pomanjkljivo jezikovno znanje pri isterskih sodnikih.) Pravosodni minister sam je priznal, da je pri sodnih uradnikih v Istri pomanjkljivo jezikovno znanje. On bode pa gledal pri nastavljanju in prestavljanju uradnikov, da se temu nedostatku odpomore. Naglašal je pa, da so jezikovne razmere v Istri jako težavne, kajti poslovanje se mora v štirih jezikih. Tudi je minister priznal, da je jako mučno, ako porotniki ne znajo jezika zatoženega in je treba tolmača. On je obljubil odpomoči tej pomanjkljivosti kolikor je mogoče v okviru sedanjih zakonov.

(Nepripranost sodnikov.) Pravosodni minister grof Gleispach je v državnem zboru posebno naglašal, da on od sodnikov v meševitih okrajih zahteva, da se v svojem uradnem in izvanuradnem življenju izogibajo vsem narodnim prepripirom, da bodo imeli zaupanje državljanov vseh narodnostij v njih nepristranost. — Pač se nekateri nemški sodni uradniki na Slovenskem dosedaj niso dosti zmenili za ministrove želje.

(Županova volitev) na Dunaji vrši se še le v sredi aprila. Vlada baje vendar misli predlagati dr. K. Luegerja v potrjenje. Hoče pa popred spraviti nagodbo z Ogrsko pod streho.

(Maturitetni izpiti za ženske.) Učni minister je zaukazal, da se dopuščajo tudi ženske k maturitetnim izpitom. Dokazati morajo, da so izpolnile 18. leto in dovršile kako zasebno gimnazijo, ali pa kot privatistinj javno gimnazijo ali pa sploh učile se pod primernim vodstvom.

(Za diurniste.) Pravosodni minister je izdal odlok, da se diurnistom, ki zbole, ne sme ustaviti plača in se ne smejo odpustiti iz službe, kar se je dosedaj večkrat zgodilo.

(Češčina v Liberci.) Silno zagrizeni so Nemci v Liberci na Češkem. Branijo se seveda vsprejemati češke vloge in jih reševati v češčini. Češko namestništvo je bilo dovolilo liberškemu magistratu, da sme češke vloge tudi nemški reševati. Proti temu se je pa pritožil odvetnik in državni poslanec dr. Šamarek na ministerstvo notranjih stvari, ki je naročilo liberškemu magistratu, da mora vsprejemati češke vloge in jih tudi v češčini reševati.

(Ulični napisi v Pragi.) Nekateri praški hišni posestniki so bili na svojih hišah samovoljno napravili nemške napise, ko je mestni zastop sklenil vpeljati jedino češke. Mestni svet je ukazal te napise odstraniti. Hišni posestniki so se pritožili na namestništvo, ki je pa jim priznalo pravico, da smejo imeti na svojih hišah napise, kakoršne hočejo. Te dni je pa upravno sodišče razsodilo, da se morajo ti samovoljni napisi odpraviti, ker ne gre, da bi vsakdo po svoji glavi odločeval v taki stvari. Praga bode torej imela jedino češke napise, kakor je sklenil mestni zastop.

(„Narodni dom“) mislijo zgraditi Hrvatje v Spletu v Dalmaciji. Stavbena glavica se bode dobila s tem, da rodoljubi vzemo delnice po 25 gld., katere bodo pa mogli plačevati v mesečnih obrokih po goldinarju.

(Veteransko društvo) osnovalo se je v Serajevu. Mej osnovniki novega društva, je tudi posestnik tiskarne Slovenec Spindler.

(Za proslavo tisočletnice ogerske države) se na Ogorskem delajo vse mogoče priprave. Celo fijakarjem je vlada naročila, da si morajo za tedaj omisliti narodno nošo, to je ozke z raznimi vrvicami okinčane hlače, z vrvicami obšite suknje in okrogle klobučke. Nič kaj po volji pa ni Madjarom, da so baš sedaj nekateri zgodovinarji dognali, da to ni bila prvotna madjarska noša, temveč so jo pred kakimi štiristo leti tja zanesli z Nemškega bavarski krojači. Prava narodna madjarska noša so pa široke bele hlače in srajca po leti, po zimi pa še kožuh in škornji, kakor jo nosijo še sedaj ogerski svinjski pastirji. Seveda ta noša ni za salone.

Ogled po širnem svetu.

(Shod vladarjev.) Govori se, da se letos snidejo krščanski vladarji balkanskih držav v Belemgradu ali pa v Nišu. Velicega pomena tak shod ne bode imel, če se tudi snide. Mej malimi balkanskimi državicami je preveč nasprotja, da bi se moglo misliti mej njimi na kako zvezo.

(Umrli je) v Vidmu na Laškem nadškof M. Berengo v 67. letu starosti. Pokojnik ni bil naklonjen Slovincem, dasi jih je več tisoč v videmski škofiji. Skrbel ni niti, da bi se v škofijski gimnaziji in v semenišču učila slovenščina za tiste bodoče duhovnike, ki bodo pastirovali mej Slovinci.

((Svetovna razstava) bode 1900. leto v Parizu. Te dni je zbornica z veliko večino sklenila dotično postavo.

(Nova italijanska vlada) pri svojem nastopu ni nič kaj določnega povedala, kaj misli storiti v Afriki. Govorilo se je nekaj o tem, da ne sklene miru, ako to ne bode s častjo mogoče, a vendar je dala razumeti, da ne bode posebno napenjala strun. Svojega ozemlja v Afriki ne misli dalje razširjati, pokroviteljstvo nad Abesinijo tudi ne misli zahtevati pri sklepanju miru. Iz vsega se je videlo, da ministri sami prav ne vedo, kaj naj store.

(Pomiloščenje političnih zločincev v Italiji.) Kralj je pomilostil na predlog nove vlade vse, katere je bilo obsodilo vojaško sodišče za-

radi dogodkov na Siciliji, izvzemši tiste, ki so zakrivil umore. Pomiloščeni so tudi bivši državni poslanci De Felice, Borbato in Bosco. Prvi je bil obsojen na 20 let ječe.

(Slovenec pri Meneliku.) Ob svojem času je pobegnil v Trstu od vojakov desetnik Erželj. Menda se je nadejal, da postane v Italiji general, kot je avstrijski vojaški begun Baratieri. V italijanski vojski mu tudi ni ugajalo. Poslali so ga bili v Afriko, kjer je pobegnil k Meneliku in je sedaj stotnik.

(Pobiti Italijani v Afriki.) Sedaj je že vojni minister proti več poslancem priznal, da je v bitvi pri Adui palo nad 10.000 Italijanov, nad 2000 Italijanov je pa vjetih.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Gledališka predstva.) Kdor ve, kako težavno je v malem trgu na kmetih spraviti na oder večjo igro, ta bode našim diletantom za njihov uspešen trud od srca hvaležen. V kratkem času spravila se je na naš žep pred 30. leti sloveči čitalniški oder velika igra „Materin blagoslov“ in izborni igrokaz „Na Osojah“. Le s takimi večjimi igrami more se trajno uplivati na razvoj plemenitega čustva v narodu. Za to prav radi izpolnimo poročevalsko dolžnost in pohvalimo vrli naš gledališki odsek, ki nam je preteklo nedeljo priredil s predstavljanjem igrokaza „Na Osojah“ najprijetnejši večer. Večje uloge, bile so vse v takih rokah, da se za uspeh ni bilo bati. Gospodičina Razlag predstavlja uloge kakor je Osojka s spretnostjo, katera bi bila večjemu odru primerna. Nje pomagali sta z dovršeno igro gospica Bračko in gospica Kaučičeva, predstavljajoči čemerno staro Mreto in občutljivo Ano. Da bode dr. M. ulogo potepuha Matije popolnoma pogodil že skraja nismo dvomili. Ugajal pa nam je tudi g. Babnik kot Valentin, dasiravno se je doslej kazal mojstra le v komičnih ulogah. Igralci v manjših ulogah kakor gg. Cahrl in Novak, prvi kot piskrovezec, drugi kot cerkovnik, stvarili so nam naravnost dovršene tipe. S kratka, bili smo z vsemi igralci do cela zadovoljni in naravnost občudovali smo spretnost, s katero so si posamezniki volili maske in kostume, tako n. pr. Matija, župnik, cerkovnik in piskrovezec.

Tudi skupine v katerih so se odlikovali hlapec Tilen in nevesta Micika (iz Mote) ter razcapani berači delale so najboljši utis.

Najlepšo pohvalo imeli so gotovo v tem, da se je iz vse okolice zbralo polnoštevilno posestnikov, učiteljev itd. Istega ne moremo trditi o Ljutomeru samem, kjer so opazili, žal, neko malomarnost v obiskanju naših predstav in veselje, katera je graje vredna.

Ali bi se na gostovanje, bratvo ali kolone tudi v tako redkem številu prihajalo? Zato pred vsem hvala okoličanom. Podrapski.

Iz Ribnice na Pohorju. Gospod urednik! Zadnji dopis Vašega „Poljanskega“ je dregnil zares v sršenovo gnjezdo! Združeni „Fortšritlerji“, liberalci, lahoni, nemškutarji in nekteri privandanci marenberškega okraja, bruhajo, sikajo in butajo krog sebe s svojimi lažmi in obrekovanjem v mariborski „klepetulji“ po namišljenih dopisnikih „Domovine“ in „Gospodarja“, da bi jela človeku res groza pretresati kosti, ako bi ne vedel, da so te zlobe — ti pritlikovci odvisni od slovenskih kmetov. Čudno je zares, da ti ljudje mislijo, da bi slov. kmet dandanašnji ne bil zmožen skovati kakšnega dopisa in v njem ožigosati „hvaležnost“ takšne sorte ljudi. A gospod urednik! Povejte jim na ušesa, da niti č. g. župnik Fr. Hrastelj in ne č. g. kaplan Schlamberger, Vam nista poslala onega dopisa iz Ribnice z dne 28. febr. t. l. v „Domovini“, marveč pisala ga je žuljeva kmetška roka, brez da bi jo bil kdo k temu napeljal ali našuntal. Zakaj?! Ako si takšna klika dovoljuje, katerega izmed č. duhovščine javno z bikom primerjati, kakor se je to po zadnji volitvi v marenberški okr. zastop zgodilo, ali pač takšni ljudje zaslužijo kaj družega, nego da se pokažejo v pravi luči. Rekli bote: vsaj je samo jeden pisal. Odgovarjam: „Povej mi, s kom si soglasen in povem ti, kedo si“. Ako bi pa ne bili soglasni, ne bili bi tako mnogobrojno naročeni na „klepetuljo“, na oni umazani listič, ki teden

za tednom polni svoje predale z gnjevom, obrekovanjem in lažmi proti č. duhovščini in slovenskemu ljudstvu. Gnusi se človeku zares, da bi moral na takšne zlobne napade, laži in obrekovanja, ki se zadnji čas v „klepetulji“ nahajajo, odgovarjati in zgubiti le jedno besedo. Samo nekaj ne smem zamolčati! Ko se je dopisunček iz Ribnice v mariborski „klepetulji“ z dne 12. t. m. že dovolj nažrl in z blatom laži ometal zgoraj imenovana č. gg. duhovna, spravi se je tudi nad one, ki so bili na zadnjem zborovanju našega bralnega društva in čujte poštenu slovenski kmetje, ki vas je bilo obilno število zbranih, kaj peklenski obrekovalec laže o nas: Tamkaj smo baje zasramovali — koga ni povedano — kleli in se nemoralno obnašali! Torej od take sodrge naj se mi morale učimo, ki ima pred svojim pragom toliko nemoralnega gnoja. Zapomnimo si to! Vsakdo lahko s prstom pokaže tje, kjer se kujejo taka obrekovanja. Naj se sleherni takih hiš izogiba, kdor čuti v sebi slovensko srce! Kdor bi pri takšnih ljudeh kupoval ali njihove somišljenike podpiral s tem, da jim daje les, ali hodi k njim v gostilno, tak bi si nakopal narodno prokletstvo, kajti bil bi liki izdajalec svojega naroda in jezika. Torej nikdo in nikjer ne podpiraj naših nasprotnikov, katerim bodi na vsa usta povedano: Nimate nas tako v lasti, kakor si domišljujete! Ako vas bodo Slovenci pri miru pustili in vam ne usiljevali svojih denarjev, bodo se vam kmalu pomanjšali vaši polževi rožički. Konečno še nekaj. Vi nasprotniki nalašč tukajšna č. gg. duhovnika dolžite in natolcujete dopisovanja v slov. liste, ker menite s tem prave dopisnike — jih je množno število — vsled splošnega do č. gg. prisiliti, da umolknejo. Vender motite se! Vaše delovanje je uže od nekdaj, ko še teh č. gospodov ni bilo v Ribnici, bilo dovolj javno označeno in še bo v zaslužen meri. Ti dopisi so pričali nekdaj in še bojo, da tukaj živijo neustrašljivi slovenski kmetje, ki se ne bojijo ribniških „fortšritlerskih“ petelinčkov in starih gosk in tudi ne marenberškega „kramarja“, ko udriha s svojim „meterštabom“ krog sebe; ne bojijo se tudi ondotnih čevljarjev z njihovimi „kanonenstifeln“, ki stojijo za omenjenim kramarjem. Niso Slovencev ugonobili krvoločni Turki in tudi ne kruti nemški grajščaki, pa bojo nas kakih par „mandelčev“! Ne udajmo se! Sploh pa si zapomnimo, kaka sapa nam veje iz Marenberga. Sicer še rečem h koncu: Če ste željni znati imena tukajšnjih slov. dopisnikov, naj se podpišejo i vaši „skriblerji“, potem pa se kmalu vidimo iz obraza v obraz. Ne mislite, da se komu izmed nas le ena hlačna zaplat pred vami trese. Bolj ko nas bodete napadali, bolj bomo klicali: Slovenski kmetje „svoji k svojim“ ali vsaj k takim, ki vas in častite duhovščine z lažmi in obrekovanjem javno in privatno ne blatijo pred svetom ter vam o času kakih volitev ne nasprotujejo.

Narodno-gospodarske novice.

Predavanja o vinoreji.

„Slovensko politično in gospodarsko društvo v Ljutomeru“ je naprosilo gospoda M. Cerjaka, ekonomista v Ljutomeru in gospoda J. Radanoviča, voditelja deželnih nasadov ameriške trte v Ljutomerskih goricah, da sta v poljudni besedi poučila naše vinogradnike o umnem obdelovanju vinogradov. — V naslednjih vrstah podamo v kratkem vsebino teh predavanj.

Prvo predavanje je bilo v nedeljo dne 9. svečana t. l. Gospod Cerjak je zbranim posestnikom in viničarjem povedal najprej par črtic iz zgodovine trte. Prešel je potem na najvažnejši slučaj sedanjega vinarstva: delovanje in zatiranje trtne uši. Gospod Cerjak je krepko zavrnil tiste, ki pravijo: „Trtne uši sploh ni“ ali „čez deset let se začne tudi ameriški trs sušiti“. Dalje je govoril natančneje o nasadu ameriške trte ter o pravilni rezatvi trsja.

Dne 23. svečana t. l. je govoril gosp. Radanovič o pripravi, katere je treba izvršiti pred sajenjem. Poročal je temeljito o rigolaciji, planiranju vinograda, nadalje kako je postopati pri vravnavanju vrst trsov v vinogradu. V drugem delu tega predavanja je gosp. Cerjak tolmačil

najvažnejša opravila pri amerikancu, namreč spomladansko lesno cepljenje na stalnem mestu in ročno cepljevanje okoreninjenih in neokoreninjenih amerikancev. Opozarjal je posebno na čas, o katerem naj se eno ali drugo požlahtenje vrši in na sorto podlag (Solonis, Riparia, Rupestris) in cepičev. Cepljenje, rezatev, obrezovanje okoreninjenih trt, prirezovanje ključev itd. itd. se je s praktičnimi poskusi pojasnjevalo.

Pri tretjem predavanju dne 1. sušca t. l. razlagal je gosp. Cerjak bistvo matičnih nasadov in trtnice sploh in sicer: sajenje trt bodisi ključev ali požlahtnjenih, poletna opravila v trtnici itd. Govoril je obširno o Richterjevi metodi sajenja.

Nadalje je govoril o oskrbovanju cepljenih trt v prvih letih po presajenju na stalno mesto, o grobanju, o zelenem požlahtnjevanju amerikanca. Konečno je govoril o razmotrivanju, katere domače vrste trt naj bi se cepile na amerikance.

Zelo nas je veselilo, da so se naši viničarji in posestniki v tolikem številu udeležili tega pouka o trtoreji. Gospoda Cerjaka in gospoda Radanoviča moramo pohvalno omeniti, kajti taka predavanja o delu, katero živi toliko ljudi v naših goricah, so zelo plodonosna. Upamo, da nam gospoda predavatelja v spomladani še katero povesta. Hvala njima!

Hvalo moramo izreči tudi krajnemu šolskemu svetu Franc Jožefove šole, ker je blagovolil prepustiti telovadnico za zbirališče.

„Slovensko politično gospodarsko društvo“ pa prosimo, naj deluje nadalje v tem smislu. Sad takega delovanja se bo kmalu pokazal. Procvitaj! Lotmeržan

(Pogodba z Ogersko.) Tudi graška trgovinska zbornica se je obrnila do vlade in zbornice poslancev, naj se bolje varujejo gospodarske koristi naše državne polovice pri sklepanju nove pogodbe z Ogersko. Zahteva naj se, da bodo Ogri več donášali k skupnim državnim stroškom, zlasti naj se pa odpravijo mitnice na ogerski meji, ker ž njimi so s tem prav za prav po ovinkih vpeljali carino za avstrijsko blago.

(Gozdni zakon.) Pogoste so pritožbe, zlasti v planinskih deželah, da je sedanji gozdni zakon prestrog in v škodo živinoreji. To je priznal v državnem zboru sedanji poljedelski minister grof Ledebur. Po njegovem mnenju prihaja to od tod, da je tudi gozdni zakon narejen za vso državo in se ne ozira na razmere posamičnih dežel. Minister je naglašal, da bode treba skleniti posebne gozdne zakone za posamične dežele.

(Ogerske državne železnice.) Ogerska vlada dela največje ovire uvozu avstrijskih izdelkov in pridelkov. Značilno njeno postopanje je pač to, da se je po restavracijah na ogerskih državnih železnicah prepovedalo točiti avstrijsko pivo. Ravno tako se avstrijskim trdkam ne pusti po ogerskih kolodvorih nabijati plakatov v katerih bi ponujali svoje blago, dočim je ogerskim obrtnikom in trgovcem to dovoljeno. Ti dve stvari naj bodeta za opomin poslancem, da naj bodo neizprosni, ko bodo sklepali novo pogodbo z Ogersko.

(Baker) se je podražil meterski cent za 4 gld., ker se ga vedno več potrebuje, zlasti za elektrotehnične naprave.

(Kmetijstvo in lov.) Poslanec dr. Scheicher je v državnem zboru v izvrstnem govoru obsojal sedanjo lovsko postavo, po kateri sme lovec ustreliti psa na njegovem posestvu, dočim kmet na svojem zemljišču ne sme ubiti divjačine. Poljedelski minister grof Ledebur je na to zagovarjal lov, ki je po njegovem mnenju velike narodnogospodarske važnosti. Pri tem je pa minister rekel, da najemniki lova dvakrat toliko plačajo za škodo po divjačini napravljene, kakor je pa vredna divjačina, katero postrele. Hujši obsodbe pač ni mogel nikdo izreči o Jovu, kot minister sam. Kakšne narodnogospodarske važnosti je lov, če dvakrat toliko stane, kakor do naša. Tu je pač očitno priznanje, da je lov le draga zabava visoke gospode. Ker pa ne more biti naloga države komu skrbeti za zabavo, za to se tudi ne sme lov varovati v škodo kmetijstvu. Interesi kmetijstva morajo biti prva, interesi lova še le druga stvar, temu bode pritril vsak dober narodni gospodar.

radi dogodkov na Siciliji, izvzemši tiste, ki so zakrivil umore. Pomiloščeni so tudi bivši državni poslanci De Felice, Borbato in Bosco. Prvi je bil obsojen na 20 let ječe.

(Slovenec pri Meneliku.) Ob svojem času je pobegnil v Trstu od vojakov desetnik Erželj. Menda se je nadejal, da postane v Italiji general, kot je avstrijski vojaški begun Baratieri. V italijanski vojski mu tudi ni ugajalo. Poslali so ga bili v Afriko, kjer je pobegnil k Meneliku in je sedaj stotnik.

(Pobiti Italijani v Afriki.) Sedaj je že vojni minister proti več poslancem priznal, da je v bitvi pri Adui palo nad 10.000 Italijanov, nad 2000 Italijanov je pa vjetih.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Gledališka predstava.) Kdor ve, kako težavno je v malem trgu na kmetih spraviti na oder večjo igro, ta bode našim diletantom za njihov uspešen trud od srca hvaležen. V kratkem času spravila se je na naš že pred 30. leti sloveči čitalniški oder velika igra „Materin blagoslov“ in izborni igrokaz „Na Osojah“. Le s takimi večjimi igrami more se trajno uplovati na razvoj plemenitega čustva v narodu. Za to prav radi izpolnimo poročevalsko dolžnost in pohvalimo vrli naš gledališki odsek, ki nam je preteklo nedeljo priredil s predstavljanjem igrokaza „Na Osojah“ najprijetnejši večer. Večje vloge, bile so vse v takih rokah, da se za uspeh ni bilo bati. Gospodičina Razlag predstavlja vloge kakor je Osojka s spretnostjo, katera bi bila večjemu odru primerna. Nje pomagali sta z dovršeno igro gospica Bračko in gospica Kaučičeva, predstavljajoči čemerno staro Mreto in občutljivo Ano. Da bode dr. M. ulogo potepuha Matije popolnoma pogodil že skraja nismo dvomili. Ugajal pa nam je tudi g. Babnik kot Valentin, dasiravno se je doslej kazal mojstra le v komičnih ulogah. Igralci v manjših ulogah kakor gg. Cahrl in Novak, prvi kot piskrovezec, drugi kot cerkovnik, stvarili so nam naravnost dovršene tipe. S kratka, bili smo z vsemi igralci do cela zadovoljni in naravnost občudovali smo spretnost, s katero so si posamezniki volili maske in kostume, tako n. pr. Matija, župnik, cerkovnik in piskrovezec.

Tudi skupine v katerih so se odlikovali hlapec Tilen in nevesta Micika (iz Mote) ter razcapani berači delale so najboljši utis.

Najlepšo pohvalo imeli so gotovo v tem, da se je iz vse okolice zbralo polnoštevilno posetnikov, učiteljev itd. Istega ne moremo trditi o Ljutomeru samem, kjer so opazili, žal, neko malomarnost v obiskanju naših predstav in veselje, katera je graje vredna.

Ali bi se na gostovanje, bratvo ali koline tudi v tako redkem številu prihajalo? Zato pred vsem hvala okoličanom. Podrapski.

Iz Ribnice na Pohorju. Gospod urednik! Zadnji dopis Vašega „Poljanskega“ je dregnil zares v sršenovo gnjezdo! Združeni „Fortšritlerji“, liberalci, lahoni, nemškutarji in nekteri privandanci marenberškega okraja, bruhajo, sikajo in butajo krog sebe s svojimi lažmi in obrekovanjem v mariborski „klepetulji“ po namišljenih dopisnikih „Domovine“ in „Gospodarja“, da bi jela človeku res groza pretresati kosti, ako bi ne vedel, da so te zlobe — ti pritlikovci odvisni od slovenskih kmetov. Čudno je zares, da ti ljudje mislijo, da bi slov. kmet dandanašnji ne bil zmožen skovati kakšnega dopisa in v njem ožigosati „hvaležnost“ takšne sorte ljudi. A gospod urednik! Povejte jim na ušesa, da niti č. g. župnik Fr. Hrastelj in ne č. g. kaplan Schlamberger, Vam nista poslala onega dopisa iz Ribnice z dne 28. febr. t. l. v „Domovini“, marveč pisala ga je žuljeva kmetška roka, brez da bi jo bil kdo k temu napeljal ali našuntal. Zakaj? Ako si takšna klika dovoljuje, katerega izmed č. duhovščine javno z bikom primerjati, kakor se je to po zadnji volitvi v marenberški okr. zastop zgodilo, ali pač takšni ljudje zaslužijo kaj drugega, nego da se pokažejo v pravi luči. Rekli bote: vsaj je samo jeden pisal. Odgovarjam: „Povej mi, s kom si soglasen in povem ti, kedo si“. Ako bi pa ne bili soglasni, ne bili bi tako mnogobrojno naročeni na „klepetuljo“, na oni umazani listič, ki teden

za tednom polni svoje predale z gnjevom, obrekovanjem in lažmi proti č. duhovščini in slovenskemu ljudstvu. Gnusi se človeku zares, da bi moral na takšne zlobne napade, laži in obrekovanja, ki se zadnji čas v „klepetulji“ nahajajo, odgovarjati in zgubiti le jedno besedo. Samo nekaj ne smem zamolčati! Ko se je dopisunček iz Ribnice v mariborski „klepetulji“ z dne 12. t. m. že dovolj nažrl in z blatom laži ometal zgoraj imenovana č. gg. duhovna, spravi se je tudi nad one, ki so bili na zadnjem zborovanju našega bralnega društva in čujte pošteni slovenski kmetje, ki vas je bilo obilno število zbranih, kaj peklenski obrekovalec laže o nas: Tamkaj smo baje zasramovali — koga ni povedano — kleli in se nemoralno obnašali! Torej od take sodrge naj se mi morale učimo, ki ima pred svojim pragom toliko nemoralnega gnoja. Zapomnimo si to! Vsakdo lahko s prstom pokaže tje, kjer se kujejo taka obrekovanja. Naj se sleherni takih hiš izogiba, kdor čuti v sebi slovensko srce! Kdor bi pri takšnih ljudeh kupoval ali njihove somišljenike podpiral s tem, da jim daje les, ali hodi k njim v gostilno, tak bi si nakopal narodno prokletstvo, kajti bil bi liki izdajalec svojega naroda in jezika. Torej nikdo in nikjer ne podpiraj naših nasprotnikov, katerim bodi na vsa usta povedano: Nimate nas tako v lasti, kakor si domišljujete! Ako vas bodo Slovenci pri miru pustili in vam ne usiljevali svojih denarjev, bodo se vam kmalu pomanjšali vaši polževi rožički. Konečno še nekaj. Vi nasprotniki nalašč tukajšna č. gg. duhovnika dolžite in natolcujete dopisovanja v slov. liste, ker menite s tem prave dopisnike — jih je množno število — vsled spoštovanja do č. gg. prisiliti, da umolknejo. Vender motite se! Vaše delovanje je uže od nekdaj, ko še teh č. gospodov ni bilo v Ribnici, bilo dovolj javno označeno in še bo v zaslužni meri. Ti dopisi so pričali nekdaj in še bojo, da tukaj živijo neustrašljivi slovenski kmetje, ki se ne bojijo ribniških „fortšritlerskih“ petelinčkov in starih gosk in tudi ne marenberškega „kramarja“, ko udriha s svojim „meterštabom“ krog sebe; ne bojijo se tudi ondotnih čevljarjev z njihovimi „kanonenstifeln“, ki stojijo za omenjenim kramarjem. Niso Slovencev ugonobili krvooločni Turki in tudi ne kruti nemški grajščaki, pa bojo nas kakih par „mandelčev“! Ne udajmo se! Sploh pa si zapomnimo, kaka sapa nam veje iz Marenberga. Sicer še rečem h koncu: Če ste željni znati imena tukajšnjih slov. dopisnikov, naj se podpišejo i vaši „skriblerji“, potem pa se kmalu vidimo iz obraza v obraz. Ne mislite, da se komu izmed nas le ena hlačna zaplat pred vami trese. Bolj ko nas bodete napadali, bolj bomo klicali: Slovenski kmetje „svoji k svojim“ ali vsaj k takim, ki vas in častite duhovščine z lažmi in obrekovanjem javno in privatno ne blatijo pred svetom ter vam o času kakih volitev ne nasprotujejo.

Narodno-gospodarske novice.

Predavanja o vinoreji.

„Slovensko politično in gospodarsko društvo v Ljutomeru“ je naprosilo gospoda M. Cerjaka, ekonomu v Ljutomeru in gospoda J. Radanoviča, voditelja deželnih nasadov ameriške trte v Ljutomerskih gorah, da sta v poljudni besedi poučila naše vinogradnike o umnem obdelovanju vinogradov. — V naslednjih vrstah podamo v kratkem vsebino teh predavanj.

Prvo predavanje je bilo v nedeljo dne 9. svečana t. l. Gospod Cerjak je zbranim posestnikom in viničarjem povedal najprej par črtic iz zgodovine trte. Prešel je potem na najvažnejši slučaj sedanjega vinarstva: delovanje in zatiranje trtne uši. Gospod Cerjak je krepko zavrnil tiste, ki pravijo: „Trtne uši sploh ni“ ali „čez deset let se začne tudi ameriški trs sušiti“. Dalje je govoril natančneje o nasadu ameriške trte ter o pravilni rezatvi trsa.

Dne 23. svečana t. l. je govoril gosp. Radanovič o pripravi, katere je treba izvršiti pred sajenjem. Poročal je temeljito o rigolaciji, planiranju vinograda, nadalje kako je postopati pri vravnovanju vrst trsov v vinogradu. V drugem delu tega predavanja je gosp. Cerjak tolmačil

najvažnejša opravila pri amerikancu, namreč spomladansko lesno cepljenje na stalnem mestu in ročno cepljevanje okoreninjenih in neokoreninjenih amerikancev. Opozarjal je posebno na čas, o katerem naj se eno ali drugo požlahtnenje vrši in na sorto podlag (Solonis, Riparia, Rupestris) in cepičev. Cepljenje, rezatev, obrezovanje okoreninjenih trt, prirezovanje ključev itd. itd. se je s praktičnimi poskusi pojasnjevalo.

Pri tretjem predavanju dne 1. sušca t. l. razlagal je gosp. Cerjak bistvo matičnih nasadov in trtnice sploh in sicer: sajenje trt bodisi ključev ali požlahtnjenih, poletna opravila v trtnici itd. Govoril je obširno o Richterjevi metodi sajenja.

Nadalje je govoril o oskrbovanju cepljenih trt v prvih letih po presajenju na stalno mesto, o grobanju, o zelenem požlahtnjenju amerikanca. Konečno je govoril o razmnoževanju, katere domače vrste trt naj bi se cepile na amerikanke.

Zelo nas je veselilo, da so se naši viničarji in posestniki v tolikem številu udeležili tega pouka o trtoreji. Gospoda Cerjaka in gospoda Radanoviča moramo pohvalno omeniti, kajti taka predavanja o delu, katero živi toliko ljudi v naših gorah, so zelo plodonosna. Upamo, da nam gospoda predavatelja v spomladi še katero povesta. Hvala njima!

Hvalo moramo izreči tudi krajnemu šolskemu svetu Franc Jožefove šole, ker je blagovolil prepustiti telovadnico za zbirališče.

„Slovensko politično gospodarsko društvo“ pa prosimo, naj deluje nadalje v tem smislu. Sad tacega delovanja se bo kmalu pokazal. Procvitaj! Lotmeržan

(Pogodba z Ogersko.) Tudi graška trgovinska zbornica se je obrnila do vlade in zbornice poslancev, naj se bolje varujejo gospodarske koristi naše državne polovice pri sklepanju nove pogodbe z Ogersko. Zahteva naj se, da bodo Ogri več donášali k skupnim državnim stroškom, zlasti naj se pa odpravijo mitnice na ogerski meji, ker ž njimi so s tem prav za prav po ovinkih vpeljali carino za avstrijsko blago.

(Gozdni zakon.) Pogoste so pritožbe, zlasti v planinskih deželah, da je sedanji gozdni zakon prestrog in v škodo živinoreji. To je priznal v državnem zboru sedanji poljedelski minister grof Ledebur. Po njegovem mnenju prihaja to od tod, da je tudi gozdni zakon narejen za vso državo in se ne ozira na razmere posamičnih dežel. Minister je naglašal, da bode treba skleniti posebne gozdne zakone za posamične dežele.

(Ogerske državne železnice.) Ogerska vlada dela največje ovire uvozu avstrijskih izdelkov in pridelkov. Značilno njeno postopanje je pač to, da se je po restavracijah na ogerskih državnih železnicah prepovedalo točiti avstrijsko pivo. Ravno tako se avstrijskim tvrdkam ne pusti po ogerskih kolodvorih nabijati plakatov v katerih bi ponujali svoje blago, dočim je ogerskim obrtnikom in trgovcem to dovoljeno. Ti dve stvari naj bodeta za opomin poslancem, da naj bodo neizprosni, ko bodo sklepali novo pogodbo z Ogersko.

(Baker) se je podražil meterski cent za 4 gld., ker se ga vedno več potrebuje, zlasti za elektrotehnične naprave.

(Kmetijstvo in lov.) Poslanec dr. Scheicher je v državnem zboru v izvrstnem govoru obsojal sedanjo lovsko postavo, po kateri sme lovec ustreliti psa na njegovem posestvu, dočim kmet na svojem zemljišču ne sme ubiti divjačine. Poljedelski minister grof Ledebur je na to zagovarjal lov, ki je po njegovem mnenju velike narodnogospodarske važnosti. Pri tem je pa minister rekel, da najemniki lova dvakrat toliko plačajo za škodo po divjačini napravljene, kakor je pa vredna divjačina, katero postrele. Hujši obsodbe pač ni mogel nikdo izreči o lovu, kot minister sam. Kakšne narodnogospodarske važnosti je lov, če dvakrat toliko stane, kakor do naša. Tu je pač očitno priznanje, da je lov le draga zabava visoke gospode. Ker pa ne more biti naloga države komu skrbeti za zabavo, za to se tudi ne sme lov varovati v škodo kmetijstvu. Interesi kmetijstva morajo biti prva, interesi lova še le druga stvar, temu bode pritrtil vsak dober narodni gospodar.

(Predenca (Kleeseide) se pokonča, če jo dobro poškropiš z vodo, v kateri je na 100 litrov vode namešane 3 kilograme železne galice (železni vitrijol). To poškropjenje ne škoduje ne drugi klaji ne živini.

(Padanje žitnih cen.) Leta 1880. je veljalo meterski cent pšenice 12 gld. 60 kr., rži 9 gld., ječmena 10 gld. 40 kr., ovs 7 gld. 30 kr.; leta 1885. pa meterski cent pšenice 11 gld., rži 8 gld. 80 kr., ječmena 10 gld. 40 kr., ovs 7 gld. 40 kr.; 1890. leta je veljal meterski cent pšenice 8 gld. 80 kr., rži 8 gld. 20 kr., ječmena 9 gld. 20 kr. in ovs 6 gld. 70 kr.; 1894. leta je pa veljal meterski cent pšenice 7 gld. 60 kr., rži 6 gld., ječmena 9 gld. in ovs 6 gld. 80 kr.

(Konkurenca evropskemu maslu.) V Parizu so začeli prinašati maslo iz Avstralije. Maslo privlačajo na posebnih ladjah, ki imajo posebno napravljeno ledenico, v katerih maslo lepo sveže ostane.

(Valjanje travnikov.) V Belgiji imajo navado, da vsako pomlad travnike z valjarjem povlajo. S tem se potisne k tlem ruševina, katero je privzdignil mraz in voda na površje, kolikor se jo je v zemlji preveč nabralo. Travniki se zatorej poprej osuše in trava hitreje raste.

(Reja prašičkov.) Ovsene moke in sirotke ne dajaj prašičkom, ker ti dobe drisko. Dobro je pa jim dajati na debelo zmlet ječmen. Posebno je tudi dobro, ako se prašički gonijo na pašo.

(Dren) je jako koristen grm. Les je dober za prečke pri kolesih, za razne lesene dele pri strojih, za mizarska in strgarska dela. Lub ima v sebi neko strojilo, ki se rabi za barve. Iz rudečega lubja korenin naredi se rudeča, iz lubja vej rumena in iz lesa rujava barva. Mlado posušeno listje daje dober čaj. Tudi za plod se da porabiti. Zato se jako priporoča dren saditi na pripravnih krajih.

(Sadno drevje) potrebuje mnogo vode. Privliti se mu pa mora ne le prav pri deblu, temveč daleč okrog, kakor sežejo korenine. Posebno je dobro polivanje, ako se je poprej pognojilo okrog debla. Voda raztopi gnoj in ga nese h koreninam.

Razne stvari.

(Bogat jetnik.) V Kopru je umrl te dni v ječi Jakob Opačič iz Poreča. Pokojnik je bil pohabljen rojen in vse svoje življenje se plazil po rokah in nogah. Sprva je beračil. S svojo bistroumnostjo in odločnostjo si je pa toliko pomagal, da je jel trgovati in pridobil si pol milijona. Na stare leta je pa zaradi goljufije in oderutva bil prišel v ječo.

(Skalovje udrlo.) Dne 11. t. m. opoludne utrgal se je pri Orsovi ob Dunavi cel hrib in zasul baš dodelan kanal. Inženirji sodijo, da je večletno streljanje z dinamitom ob tem hribu zrahljalo kamenje. Zopet bode mnogo dela, predno bode Dunava na tem mestu uravnana. Da se je skalovje utrgalo le nekaj poprej, bilo bi podsulo mnogo delavcev.

(Boj z volkovi.) Ob gališko-ogerski meji so se volkovi grozno pomnožili. Te dni so preganjali dva gališka trgovca. Cel trop jih je drl za vozom. Jeden volkov se je že bil pogal na konja, a ga je jeden trgovec ustrelil. Konja sta bežala v dir. K sreči se je nasproti pripeljalo pet lovcev, ki so hitro tri volkove ustrelili. Drugi so se pa v goro potegnili.

(Močan potres) čutili so dne 12. t. m. v raznih krajih na Rumunskem.

(Tatvina v kraljevi palači.) V kraljevi palači v Belemgradu je nekdo v pisarni kralja Aleksandra vlomil v miznico in ukrad denarja za 6000 frankov in več jako važnih papirjev.

(Baratieri nemškega rodu.) Oče tepenega italijanskega generala Baratierija je bil rojen iz Layena pri Klausenu na nemškem Tirolskem in se je imenoval Brader. Njegov sin Orest je bil rojen 1841. leta v Kandinu pri Arhu na italijanskem Tirolskem, kamor se je bila preselila rod-bina. Hodil je v gimnazijo v Tridentu in Meranu. Iz sedmega razreda je bil izključen. Da se iz-ogne vojaški dolžnosti v Avstriji, je pobegnil v Italijo. Svoje nemško ime je poitalijančil v Baratieri.

(Nevarni deček.) V Mitrovici v Slavoniji je ustrelil trinajstletni sin kmeta Hahna z revol-verjem trinajstletno hčer trgovca Jakoba Franka. Prejšnji dan je ta deček s šilom zbil štiri-najstletno hčer Florijana Janesa in z britvijo vrezal neko drugo dekle. Policija ga je zaprla.

(Potres v Ameriki.) Dne 13. t. m. čutili so močan potres po vsej čilski državi v južni Ameriki. Več poslopj se je podrlo oziroma hudo poškodovalo.

(Banffy in njegova soproga.) Sedanjega ogerskega ministerskega predsednika žena je jako omikana. Ž njo se more meriti v tem malo ka-tera plemenita dama. V mladih letih je bila učiteljica. To je pa v ogerskih plemenitaških krogih nekako poniževalno. Mnoge grofice in kneginje ogerske so sklenile, da se ne vdeleže tisočletnice ogerske države, ako se je vdeleži Banffyjeva soproga. Ministerski predsednik je že bil zaradi tega malo v zadregi. Svetoval je so-progi naj pojde za ves čas, ko se bodo vršile slavnosti tisočletnice, v Italijo. Soproga pa tega ni voljna storiti in tudi Banffy je dobil toliko poguma, da hoče s svojo soprogo vdeležiti se teh slavnostij, naj tudi potem nekatere puhlo-glave prevzetnice izostanejo.

(Ponesrečena vojna ladija.) Torpedovka „Franc Josipa I.“ je te dni pri Brionskih otocih obtičala mej skalami. Poveljnika kapitana Emila Spetslerja so brzozavno odstavili. Njegov na-mestnik kapitan Adamić je prevzel poveljstvo.

(Velika tatvina.) Neznani tatovi vdrli so v Charleroiu v Belgiji v bančno poslopje in od-nesli za poldrugi milijon vrednostnih papirjev.

(Velika nesreča v premogovniku.) V pre-mogovniku v Katoninah v Prusiji je bilo začelo goreti. Kacih 100 delavcev in 23 konj se je zadušilo.

(Grozna povodenj) je bila okrog Bagdada v azijski Turčiji. Voda Tigris je predrila zidove in se razlila po obširni planjavi. Nad 30.000 ži-vine je poginilo. Koliko je ljudij potonilo, se ne ve, a vsekako več sto. Govori se, da je potonil 600 oseb brejoči arabski nomadski rod.

(Velik štrajk) je v karvinskih premogov-nikih. Kacih 20.000 delavcev je ustavilo delo. Delavci zahtevajo, da se naj jim izplačuje za-služek vsak teden, ne pa vsak mesec, kakor do sedaj. O tej stvari se je govorilo tudi v držav-nem zboru in sklenil se neki zakon, da se kaz-nujejo tisti posestniki rudnikov, ki poračunje-vanje z delavci le preveč odlagajo. Skleneni zakon je pa jako nejasen in najbrž ne bode dosti koristil.

(Roparji na ruskem Poljskem.) V pokra-jini Krelce na ruskem Poljskem zaprli so kacih 300 ljudij, ki so podpirali neko roparsko četo. Mej zaprtimi je več županov in občinskih pisar-jev. Nam se čudno zdi to poročilo. Nedavno je neki slovenski list priobčil poročilo iz Rusije, da se mej poljskim prebivalstvom razširjajo puntar-ski oklici. Kdo ve, če ni omenjena četa ropar-jev četa poljskih ustašev, katero podpira pre-bivalstvo.

(Pogorelo gledališče.) V Kijevu je pred-zadnjo nedeljo pogorelo mestno operno gledališče. Gledališče je bilo še po starem vrejeno in ni imelo izhodov za silo. Da je mej predstavo jelo goreti, gotovo bi bilo mnogo ljudij zgorelo. Tako se pa ni noben človek poškodoval, ker je jelo goreti še le po predstavi, ko se je igrala Čajkovskega opera „Onjegin“. Sodi se, da so se bile užgale kulise od strelu v poslednjem aktu te opere, česar pa ni nikdo takoj opazil. Zgorele so vse dekoracije, bogata gledališka knjižnica in vsa godala.

(Morilca zaprli.) Lani sta bila dva blagaj-nika varšavske cukrarne pri Dombrovi na varšavski-dunajski železnici v vagonu umorjena. Tedaj so dolžili nekega zloglasnega človeka, z imenom Popeljak. Morilec je bil svoji žrtvi orop-al. Dolgo so Popeljaka zastoj iskali. Sedaj so ga pa dobili v Kiude Jonlino, ko je poprej tudi v Braziliji pobil in pomoril več ljudij.

(Pogrezujoče se hiše.) V Čikagi so opazili, da se silno visoke tamošnje hiše pogrezajo. Hiše imajo ondu 20 do 25 nadstropij. Ker so v Čikagi tla jako mehka, je naravno, da se te težke zgradbe pogrezajo. Poslopje trgovske zbornice se je v zadnjih šestih letih pogreznilo v nekaterih delih za 16 palcev, v drugih pa le za 8 palcev. Vsled tega je zidovje jako nevarno razpokalo.

(Princ doktorjem sub auspiciis impera-toris promoviran.) Te dni je v Pragi bil sub auspiciis imperatoris promoviran doktorjem prava princ Karol Schwarzenberg, najmlajši sin kneza Josipa Schwarzenberga.

(Končan štrajk.) Končal se je dne 25. t. m. veliki štrajk delavcev v premogovnikih v Kar-vinu v Šleziji. Delavci so zahtevali, naj se jim zaslužek izplačuje slednji teden ne pa mesečno, a naposled so se sporazumeli, da se bode jim izplačevalo vsakih štirinajst dni.

(Ropni umor v Pragi.) Nekega dragoceni-narja našli so te dni v Pragi umorjenega v nje-govi prodajalnici. Dvombe ni, da je tukaj ropni umor. Več sumljivih oseb so zaprli.

(Bankir Schneider umorjen.) V Lipsiji našli so v pisarni umorjenega bankirja Schnei-derja. Manjka mnogo denarja. Dve sumljivi osebi so že zaprli.

(Velik požar) je bil v noči od 20. na 21. dan marca v Carigradu. Pogorelo je 60 hiš, mej temi tri šolska poslopja.

(Velik vihar) imeli so v pokrajini Orel na Ruskem v noči mej 17. in 18. marcem. Metlo je grozno. 130 ljudij je zmrznilo. Poginilo je tudi mnogo konj in goved.

Koledar.

Sobota (28.) Janez, puščavnik; Ksist, papež. — Nedelja (29.) VI. postna, (cvetna). Ciril, škof. — Pone-deljek (30.) Kvirin, mučenec; Angelika, udova. — Torek (31.) Modest, škof; Balbina, devica. — Mali traven (april). Sreda (1.) Hugon, škof; Gilbert, škof. — Četrtek (2.) Vel. četrtek. Francisek Pavl. — Petek (3.) Vel. pe-tek. Rihard, škof. — Polna luna dne 29. ob 6. uri 26 min. zjutraj. — Dan je narasel za 1 uro 45 minut. Dol-gost dneva 12 ur 47 minut.

Sejmni.

Dne 28. marcija v Št. Ilju v Slov. gor., v Poliča-nah (za svinje) in v Slov. Gradcu. Dne 30. marcija v Trbovljah, Kamnici in Sevnici ob Savi. Dne 31. marcija pri Sv. Križu na Slatini. Dne 1. aprila v Arvežu, na Ptuj in v Imenem (za svinje). Dne 2. aprila v Konjicah, na Laškem, Bregu pri Ptuj (za svinje) v Radgoni, Reichenburgu in Artičah. Dne 3. aprila na Spod. Polskavi (za svinje).

Loterijske številke.

Gradec 21 marca 1896: 78, 89, 53, 44, 85
Dunaj " 9, 59, 81, 8, 46

ZAHVALA.

Podpisani izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo vsim, ki so nas med boleznijo naše mile soproge, oziroma matere, tašče, stare matere, gospe

Henrike Vošnjak

tolažili in nam izrekli svoje sočutje. Isto tako zahvalujemo se presrečno vsim darovalcem kras-nih vencev, preč. duhovščini, sosebno mil. preč. gosp. opatu Fran Ogradiju, za zadnjo tolažbo, preč. oo. kapucinom, častiti izvanceljski duhovščini in preč. g. šaleškemu dekanu za vodstvo pogreba, slav. „Celjskemu pevskemu društvu“ za ganljivo petje, kakor vsim spremljevalcem ranje k več-nemu počitku in sploh vsem, ki so se nas spo-minjali ob tej britki uri.

Celje, dne 26. sušca 1896.

(73) 1

Zalujoči ostali.

Vabilo.

„DIANA“

kopališka registrovana zadruga v Celji
ima občni zbor dne 3. aprila ob 2. uri pop.
v prostorih celjske čitalnice.

Dnevni red:

1. Odobrenje računskega sklepa za l. 1895. 2. Slu-čajnosti.
Gospodje zadržniki se vabijo k obilni udeležbi.
V Celji, 25. marca 1896. Za načelnstvo:

Dr. Ivan Dečko.

Priden trgovski pomočnik

z dobrimi spričevali dobi v moji modni in po-zamentrijski trgovini takoj službo. — Ign. Žargi, Ljubljana. (75) 3—1

Naznanilo.

Krajni šolski svet Turje naznanja, da se bode dne 8. aprila 1896. ob 9. uri dopolodne vršila

minuendo dražba

nove šolske stavbe, proračunjene na 5200 gld. in sicer na mestu stavbe v Turji (občina sv. Krištof, fara Dol). Proračun, načrt in zahteve leže pri načelniku na ogled. Turje (pošta Dol) 23. marca 1896.

Jernej Orožen,
načelnik.

(74) 2—1

Zahvala.

Blagorodni gosp. dr. Juro Hrašovec, odv. v Celji, poslal nam je zopet pred kratkem lepo zbirko podučljivih knjig in vezanih časnikov, za kar mu na tem mestu izrekamo našo najtoplejšo zahvalo.

Maribor, dne 20. marca 1896.

Za odbor:

„Delav. bral. in pevsk. društva v Mariboru.“
Janko Zupan,
tajnik.

DEČKA

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih starišev, kateri ima veselje do tiskarstva, sprejme
Dragotin Hribar v Celji.

Razpis.

Za zdravniško okrožje Slatina, obstoječe iz občin Slatina, Sent. Mohor, Brestovec, Sv. Katarina, Plat, Spod. Sečovo, Sv. Trojica, Nimno, Rankovec, Tokačovo, in Kostivnica v obsegu 59 klm. in 6871 prebivalci se razpisuje služba zdravnika. — Nagrada 1071 gld. 56 kr. — Mrtvaški oglednik je posebej. — Lekarno lahko vodi od 1. okt. do 1. maja. Med kopališko sezono je odprta deželna lekarna. — Prošnje do 15. aprila t. l. na okrožno zdravniški odbor na Slatini. — Položiti je dokaze zah-tevane v § 15 dež. zakona, z dne 23. junija 1893. l. pri-občenega v dež. zakoniku št. 35. (63) 3—2

1. Avstrijsko državljanstvo.
2. Dokaz sposobnosti in dovoljenja izvrševati zdrav-niški poklic.
3. Spričevalo zadržanja.
4. Znanje slovenskega in nemškega jezika.

Dr. S. Kaisersberger

bivši triletni sekundarij in sicer za poredoma na medicinskem, kirurškem in sifilitičnem oddelku ter asistent na porodnišnici v ljubljanski bolnišnici, bivši c. kr. rudniški in c. kr. okrajni zdravnik sedaj

distriktni zdravnik v Mozirji

opozarja na svojo bogato založeno domačo lekarno. Uporablja tudi novo zdravilo „Schludrusepastillen“ ter jedino uspešno zdravilo zoper davico: „Heilserum“.

V Mozirji, dne 10. marca 1896.

Dr. S. Kaisersberger,
(61) 3—3 distriktni zdravnik.

Deček, ki ima veselje do mizarstva, se takoj sprejme pri Robert Jamšek, mizarški mojster Kotle (Kottelach) na Korškem.
(71) 2—2

Služba

občinskega stražnika, ozir. sluge odda županstvo Sevnica.

Plača na leto 300 gld. prosto stanovanje in službena obleka. Prosilci morajo biti zmožni obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi; dosluženi vojniki ali orožniki, ter samci imajo prednost. — Zadevne prošnje s prilogami, predložiti je najkasneje do 15. aprila t. l. pri županstvu v Sevnici. Župan: Lud. Smole.

Sivalni stroj (Singer),

le malo rabljen, nadalje še skoro nova sobna oprava iz mehkega lesa in sicer: omare za obleko, postelje, kuhinjsko orodje itd. proda se vsako le količkar ugodno ceno. — Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo „Domovine“.
(60) 3—3

Na prodaj 100 polovnjakov

pristnega, dobropitnega štajerskega vina,

Anton Gregorič,
veletržec v Ptui. (64) 5—3

Milan Hočevvar

trgovina s špecerijskim blagom

Celje, Glavni trg št. 10
nasproti farne cerkve

prodaja: (57) 3—3

Sladkor rafinad kg. 35 kr.

Kava s prav dobrim okusom kg. gl. 1.40

MUSIK.

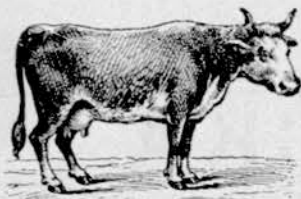
„Sokolska koračnica“ za glasovir 30 kr. po pošti 32 kr.
za citre „40“ „42“
„Mrak“, slov. pesmi za glasovir 30 „ „ 32 „
„Pesni venec“ potpouri slov. pesem za glasovir 90 kr.
„Milica“, polka franc. za glasovir „20“
„Naprej zastave Slave“. Quartet „20“
„Planinska rožica“, čveterospjev „20“
Nedved „Domu in ljubezni“ za moški zbor in tenor solo +0 kr. po pošti 63 kr.
(60) 3—2

J. Giontini v Ljubljani.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

Redilna živinska štupa

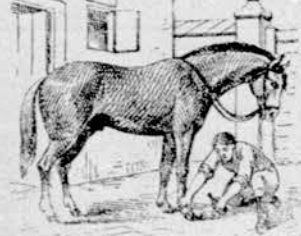
za konje, rogato živino in ovce i. t. d.

Skoro že 40 let z najboljšim vspehom malodane po vseh hlevih v rabi, ako živina ne mara jesti, dalje zboljšuje mleko.

Zametek z rabilnim navodom 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Konjski cvet

rabi za drgnjenje v krepilo konjskih udov; lajša otrplost konjskih udov krepilo pred in v restitucijo (očvrščenje) po kakem trdopolnem delu. Steklenica z rabilnim navodom velja samo 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom samo 4 gld. (138) 10—10

Ubald pl. Trnkóczy, lekarnar,
Ljubljana, Kranjsko.

Naturno figovo žganje, dvakrat kuhano 50%, močno liter a 50 kr. prodaja Franc Pustotnik, posestnik v Blagovici, pošta Lavkova (Kranjsko.)
Vzorec se pošilja franco. (56) 10—4

Kathreiner
KNEIPP-POVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:
Kathreiner

VSII STROJI ZA POLJEDELSTVO
po najnižji ceni pod najugodnejšimi pogoji pošilja po želji v vsaki količini
IG. HELLER, DUNAJ
Burgstrasse 12, 4. etage
Bogato izdelovalski štiri oddelki: 1. v strojarstvu, 2. v kmetijski strojarstvu, 3. v kmetijski strojarstvu, 4. v kmetijski strojarstvu.
Prostovoljno se študi.

Otročja obleka od 1.50—7 gld.
Prva in največja spodnjestajerska
zaloga oblek
JOSIP HOČEVAR-ja
v Celji, Graška cesta (Grazerstr.) 19
priporoča svojo veliko zalogo
nepremočljivih plaščev = havelok
raznih barv in velikosti.
Oblek za gospode, dečke in otroke
vsake velikosti in kroja, po le mogoče
— nizki ceni. —
Velik izbor vseh drugih delov obleke.
Obleko za gospode po meri naredim
v roku treh dni iz najbolj priznanega angleškega, francoskega in brnskega blaga, katerega slednjega imam vedno uzorce v zalogi po najnovejšem modnem kroju solidno in po nizki ceni.
Na željo pošiljam uzorce franco. Strojene obleke, če se ne dopadejo rad brez ugovora zamenim. (49)
Plašči = havelok od 7—14 gld.

Milan Hočevvar
trgovina špecerijskega blaga
v Celji, Glavni trg št. 10
nasproti farne cerkve
Priporoča
častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svoje blago, zagotavlja joč dobre in cene postrežbe.

FRANC ČUDEN
Ljubljana, Mestni trg 25.
Največja zaloga vsakovrstnih srebrnih in zlatih žepnih ter stenskih ur.
Vedno lepa izbira
najnovejših srebrnih in zlatih verižic,
kakor tudi druge srebrnine in zlatine.
Popravila izvršujejo se natančno in točno. Za dobro in solidno delo se jamči.
Cenike razpošiljam na zahtevanje brezplačno.
Glavno zastopstvo za Kranjsko
svetovno znane tovarne „Stiria-koles“ tvrdke Iv. Puch & drg. v Gradcu, tovarne „Premier-biciklov“ in več drugih glasovitih tovarn.

„THE GRESHAM“
zavarovalna družba za življenje v Londonu.
Filijala za Avstrijsko: Dunaj, I., Giselstrasse 1., v družbeni hiši.
Filijala za Ogersko: Budimpešta, Franca-Jozefa trg 5 in 6, v družbeni hiši.
Aktiva družbe dne 31. dec. 1894 k. 138,416.475—
Letni zavarovalni dohodki z obrestmi do 31. decembra 1894 „ 25,319.668—
Izplačanja za zavarovanje, za rente in odkupe i. dr. odkar posluje družba (1848) „ 304,342.593—
Med letom 1894 je bilo od družbe izdanih 9233 polic v znesku „ 78,736.000—
Prospekti in cene, po katerih se ravna družba pri izdavanju polic in prijavi obrazci dobe se brezplačno pri generalni agenturi v Ljubljani, Tržaška cesta 3 pri GVIDONU ZESCHKO-tu.
(155) 12—8

Najizbornejše in najcenejše
členkaste travniške brane
izdeluje in iz zaloge prodaja poleg družih kmetijskih strojev
JOS. LORBER
v Žalcu pri Celju
Cena jednoupredni brani 26 gld.
„ dvoupredni „ 32 gld.
Te brane se niso obnele samo na travnikih z najboljšim uspehom, ampak tudi na polji pri pomladanski in jesenski setvi za poravnavo brad in umetnih gnojih, kakor tudi še posebno za zrahljanje po zimski mokrotni ali po plohah nastale površne skorje, kar priča polno priznanjskih pisem.
Dalje proizvaja vse v livarsko in strojno stroko spadajoče predmete za žage, mlinske in druge obrtniške namene, kakor: Zobna koleša (vsake vrste), železna vretena, logarje, kolobarje za jermena, zamašnjake (Schwungräder), sploh vse sestavne dele za stroje; potem razne vlitte plošče, kotle, uteže, (tudi za ure), rošče, itd. itd.
Cene so nizke, delo pošteno, postrežba prijazna in točna.
St. lito železo se kupuje in po dobrih cenah plača.

LEOP. SCHARNER
= marelar =
Ungarthorgasse — V PTUJI — Ungarthorgasse
Priporoča svojo veliko zalogo
dežnikov in solčnikov
najlepše izpeljave po zelo nizkih cenah.
Dežnike na debelo prodajam po fabriških cenah.
Prevzamem vse poprave, kakor tudi preoblečenje bodisi dežnikov ali solčnikov.
= Svoji k svojim! =

Mehanična delavnica
tovarne Iv. Pucha, Poljanska cesta 31 v moji hiši.
Popravila naj blagovolijo gospodje kolesarji takoj poslati, ker pozneje je več dela in bi se ne moglo takoj postreči.
Ceniki so vedno na razpolaganje.
Cena letos jako znižana.